

Research article

การถอดอัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญเพื่อออกแบบลวดลายกราฟิก บนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี

The Identity of Sabai Mon Cultural Capital for Designing Patterns on Souvenir Products of the Mon Community in Bangluang, Pathum Thani Province

สุชาดา คันธารส¹ รุ่งนภา สุวรรณศรี² ศรศิลป์ โสภณสกุลวงศ์^{3*}

Suchada Kuntaros¹ Rungnapha Suwannasri² Sonsilp Sopsakunwong^{3*}

Received: 20 September 2024 | Revised: 20 November 2024 | Accepted: 21 November 2024

<https://doi.org/10.55003/acaad.2024.274890>

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญของชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี 2) ออกแบบลวดลายกราฟิกสำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชน และ 3) ประเมินผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบลวดลายดังกล่าว วิธีการวิจัยประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบประเมินความคิดเห็น กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 8 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 11 คน และกลุ่มประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 100 คน การเก็บข้อมูลดำเนินการเพื่อรวบรวมลักษณะอัตลักษณ์ของผ้าสไบมอญ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบลวดลายกราฟิกใหม่ จากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบลายเส้นศิลป์และลายผ้า จำนวน 11 คน พบว่า รูปทรงเรขาคณิตมีความเหมาะสมในการนำไปดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.03 เนื่องจากเป็นรูปทรงที่เหมาะสมกับทุกยุคสมัย และสีโทนอ่อนความเหมาะสมในการใช้เป็นสีพื้นของลวดลายจากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม มีค่าเฉลี่ยที่ 4.00 เนื่องจากมีความสวยงามเหมาะสม ผลการออกแบบลวดลายกราฟิกใหม่จากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายดั้งเดิม ได้ลวดลายใหม่จำนวน 40 ลวดลาย จากนั้นคัดเลือกให้เหลือ 3 ลวดลาย โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ลวดลายที่ถูกคัดเลือกมีรูปแบบการจัดวางแบบผสมผสาน ที่เน้นความเรียบง่าย ไม่ซับซ้อนและการสื่อความหมายที่ชัดเจน นำไปผลิตเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก 3 ชุด

¹ สาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ดิจิทัลและบรรจุภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹ Department of Digital Printing and Packaging Technology, Faculty of Mass Communication Technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

² สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

² Department of Visual communication Design, Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

³ สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

³ Department of Product Design, Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

*ผู้รับผิดชอบประสานงาน อีเมล: sonsin_su@rmutt.ac.th

ประกอบด้วย เสื้อคลุม ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋า และหมวก ผลการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.39 การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการผสมผสานอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผ้าสไบมอญบางหลวง สามารถสร้างความโดดเด่นและคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกได้อย่างชัดเจนและสื่อสารความหมายของวัฒนธรรมดั้งเดิมได้อย่างครบถ้วน

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรม ผ้าสไบมอญ การออกแบบลวดลาย ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

Abstract

The aims of this research were 1) to examine the cultural identity of the Sabai Mon within the Mon Bang Luang community in Pathum Thani Province, 2) to create graphic patterns for the community's souvenir products, and 3) to assess attitudes regarding the design of these patterns. The study technique comprised comprehensive interviews and evaluative assessments of opinions. The sample group comprised 8 members of the community entrepreneurship group, 11 design experts, and 100 individuals from the general public and tourists in Pathum Thani Province. Specialists in graphic design and textile design assessed the outcomes. Eleven experts in graphic design and textile patterns deemed the geometric shape appropriate for the initial alteration of the original pattern, awarding it the highest average score of 4.03. The shape exhibited longevity, and the light color can effectively serve as the pattern's color during the initial alteration. It possessed an average rating of 4.00 due to its aesthetic appeal. The community entrepreneurial group selected three patterns from a total of 40. The group selected combination and alternation pattern designs that emphasized simplicity and lucid interpretation. This information was used to create three collections of souvenir product prototypes, comprising robes, shawls, bags, and hats. The satisfaction evaluation from the public and visitors indicated that the developed items achieved the highest satisfaction level, with an average score of 4.39. It may effectively establish uniqueness and worth for souvenir items while thoroughly conveying the significance of traditional culture.

Keywords: Identity of Cultural Capital, Sa bai Mon, Pattern design, Souvenir Products

1. บทนำ

ทุนทางวัฒนธรรมเป็นเสมือนสินทรัพย์ที่ผ่านการสะสมและฝังตัวจนเกิดมูลค่า เมื่อโลกเคลื่อนเข้าสู่สังคมฐานความรู้ การประยุกต์และบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจจึงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ทุนทางวัฒนธรรมมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นต้นน้ำของห่วงโซ่มูลค่าในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เช่น เรื่องราว และเนื้อหาของวัฒนธรรมมาสร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ของตน หรือใช้ทุนทางวัฒนธรรมสร้างความแตกต่างหรือจุดขายให้กับสินค้า เกิดเป็นสินค้าเชิงวัฒนธรรมและทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นแก่สินค้าได้ การใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรม ที่ทำให้เกิดการสร้างสรรคสินค้าและบริการของท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ไม่เหมือนใคร ยังเป็นเครื่องมือยุทธวิธีที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการให้ชุมชนเองได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจนเกิดความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม (Kaewkamon et al., 2021) โดยกลุ่มชุมชนในประเทศไทยที่มีทุนทางวัฒนธรรมนั้นมีการกระจายอยู่ทั่วทุกแห่ง ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ ชุมชนมอญบางหลวง อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี เป็นหนึ่งในชุมชนหนึ่งที่มีทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นฐานในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจมากมาย

เนื่องจากชุมชนยังไม่มีทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม โดยสิ่งหนึ่งที่เป็นสื่อแสดงถึงวัฒนธรรมในพระพุทธศาสนาของชาวมอญ และประเพณีการแต่งกายที่สำคัญนั่นคือ การนุ่งห่มผ้าสไบมอญ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวมอญในประเทศไทย ผ้าสไบไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่มีความงามและประณีตเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ของชาวมอญผ่านลวดลายและเทคนิคการทอที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้การอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมผ้าสไบมอญเป็นสิ่งที่ท้าทาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการตลาดสินค้าในรูปแบบใหม่ ๆ เช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ หรือของตกแต่งบ้าน เพื่อให้วัฒนธรรมนี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของผู้คน (Ployjun, 2016, pp. 6-17) เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมผ้าสไบมอญเป็นไปอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของชาวมอญบางหลวง ที่จะพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าของชุมชนให้มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น และเป็นที่จดจำให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมชุมชน แต่ยังมีขาดองค์ความรู้ในการแปลงทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างมูลค่าให้กับสินค้า การถอดอัตลักษณ์ คือ กระบวนการหนึ่งในการแปลงทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการศึกษาถึงลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ และระบุถึงองค์ประกอบหลักที่โดดเด่น เช่น ลวดลาย สี สัน หรือเทคนิคในการผลิตนำไปสู่การทำความเข้าใจและการสื่อสารความหมายขององค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อให้นำไปใช้ในสินค้าใหม่โดยไม่สูญเสียความหมายดั้งเดิม (Klinted, 2023, pp. 159-183) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการถอดอัตลักษณ์และทุนวัฒนธรรมของผ้าสไบมอญ เพื่อออกแบบลวดลายกราฟิกที่สวยงามและทันสมัยให้กับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี ซึ่งเป็นการนำเสนอมิติใหม่ของวัฒนธรรมมอญให้กับคนรุ่นใหม่และนักท่องเที่ยว อันจะเป็นการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนด้วยผลิตภัณฑ์ของที่ (Chaidirek & Jotikasthira, 2023, pp. 18-34) ที่มีลวดลายกราฟิกที่มาจากอัตลักษณ์ของผ้าสไบมอญสามารถเป็นจุดดึงดูดผู้สนใจสินค้าเชิงวัฒนธรรมและทำให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจมาเยี่ยมชมซื้อของที่ระลึกของชุมชนมากขึ้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจในท้องถิ่นรวมทั้งการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญ ของชาวมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี
- 2.2 เพื่อออกแบบลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี
- 2.3 เพื่อประเมินผลความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาอัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญ ชาวมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับผ้าสไบมอญของชาวมอญบางหลวง ประกอบไปด้วย 3 ส่วน 1) ความเป็นมาของสไบมอญ 2) กรรมวิธีและวัสดุกรรมในการปักผ้าสไบมอญ 3) ลวดลายและสี สันของผ้าสไบมอญ

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี โดยประยุกต์อัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญมาออกแบบลวดลาย จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของลวดลาย ได้แก่ 1) ลวดลาย และ 2) สี สัน

กรอบแนวคิดในการออกแบบองค์ประกอบกราฟิกของลวดลาย จากการถอดอัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญอันเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ ใช้แนวคิดการสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ จากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม (Applied from the original) (Thaipanich, 2018)

กรอบแนวคิดในการคัดเลือกรูปทรง เพื่อใช้ตัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ที่เหมาะสม แบ่งรูปทรงในการคัดเลือกออกได้ 6 ประเภท (Wong, 1993) ดังนี้

- 1) รูปทรงธรรมชาติ (Organic) รูปร่างที่ไม่สมมาตรและไม่เป็นระเบียบเหมือนที่พบในธรรมชาติ
- 2) รูปทรงเขียนมือ (Hand-drawn) รูปทรงที่วาดขึ้นโดยมือ มีลักษณะไม่สมบูรณ์ ไม่เป็นระเบียบเหมือนการใช้เครื่องมือวาด
- 3) รูปทรงเรขาคณิต (Geometric) รูปร่างที่มีขอบเขตชัดเจนและสมมาตร เช่น วงกลม สามเหลี่ยม และสี่เหลี่ยม
- 4) รูปทรงที่ผิดปกติ (Irregular) รูปร่างที่ไม่สมมาตรหรือไม่เข้ากับรูปทรงมาตรฐานทั่วไป รูปทรงบิดเบี้ยว ไม่สมดุล
- 5) รูปทรงที่มีด้านเป็นเส้นตรง (Rectilinear) รูปร่างที่ประกอบด้วยเส้นตรง มุมชัดเจน เช่น สี่เหลี่ยม รูปหลายเหลี่ยม
- 6) รูปทรงจากอุบัติเหตุ (Accidental) รูปร่างที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ ไม่มีความสมมาตร และผู้สร้างสรรค์คาดเดาผลลัพธ์ไม่ได้

กรอบแนวคิดในการคัดเลือกสีเส้น เพื่อใช้ตัดแปลงต้นฉบับสีเส้นของลวดลายเดิม ให้เกิดเป็นโทนสีใหม่ที่เหมาะสม แบ่งโทนสีตามระบบสีพีซีซีเอส (The Practical Color Coordinate System) จำนวน 7 โทนสี ได้แก่ 1) สีโทนซีด (pale) 2) สีโทนอ่อน (light) 3) สีโทนสว่าง (bright) 4) สีโทนสดใส (vivid) 5) สีโทนลึก (deep) 6) สีโทนดำ (dark) 7) สีโทนเทาเข้ม (Dark greyish)

กรอบแนวคิดในการออกแบบลวดลายใหม่จากการตัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ (Natepayapthit, 2019) ดังนี้

- 1) การออกแบบลวดลายแบบวางทับซ้อน (Repetition into the center Pattern Design)
- 2) การจัดวางลวดลายแบบผสมผสาน (Combination and Alternation Pattern Design)

กรอบแนวคิดในการจัดวางลวดลายใหม่ ในงานวิจัยครั้งนี้ พิจารณาจากโครงสร้างซ้ำที่แปลงตาราง มาจากตารางพื้นฐาน (The basic Grid) ซึ่งเกิดจากการตัดกันของเส้นแนวนตั้งและเส้นแนวนอนที่มีระยะห่างเท่า ๆ กัน ทำให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานในการต่อลาย ตามแนวคิดของ (Wong, 1993) ดังนี้ 1) การต่อลายแบบเปลี่ยนสัดส่วน (Change of Proportion) ประเภทลายกริด (Grid) 2) การต่อลายแบบเลื่อนไถล (Sliding) ประเภทลายอิฐ (Brick by row and column) 3) การต่อลายแบบหกเหลี่ยม (The Hexagonal Grid) ประเภทลายหกเหลี่ยม (Hex by row and Column)

กรอบแนวคิดในการกำหนดทิศทางของลวดลายใหม่ จากการต่อลายเพื่อกระตุ้นความรู้สึกของผู้พบเห็นการออกแบบ (Natepayapthit, 2019) ผู้วิจัยกำหนดทิศทางของลวดลาย จากแนวการเรียงตัวของโครงสร้างตามลักษณะของเส้น ซึ่งเป็นทัศนธาตุ เบื้องต้นในการแสดงความรู้สึกและอารมณ์ขององค์ประกอบในงานศิลปะ โดยที่ เส้นนอน แสดงความรู้สึกเมื่อมองเห็น คือความรู้สึก สงบนิ่ง เยียบและผ่อนคลาย เส้นตรงแนวตั้ง แสดงความรู้สึกเมื่อมองเห็น คือ สูง สง่า มั่นคง และเส้นเฉียง ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว พุ่งทะยานและทันสมัย (Tathaisong, 2003) โดยผู้วิจัยกำหนดทิศทางของลวดลายจำแนกตามลักษณะของเส้น 3 ลักษณะ

- 1) ทิศทางของลวดลายแบบแนวนอน
- 2) ทิศทางของลวดลายแบบแนวเฉียง
- 3) ทิศทางของลวดลายแบบแนวตั้ง

โดยการเอียงลวดลาย 30 องศา 60 องศา 90 องศา และ 180 องศา

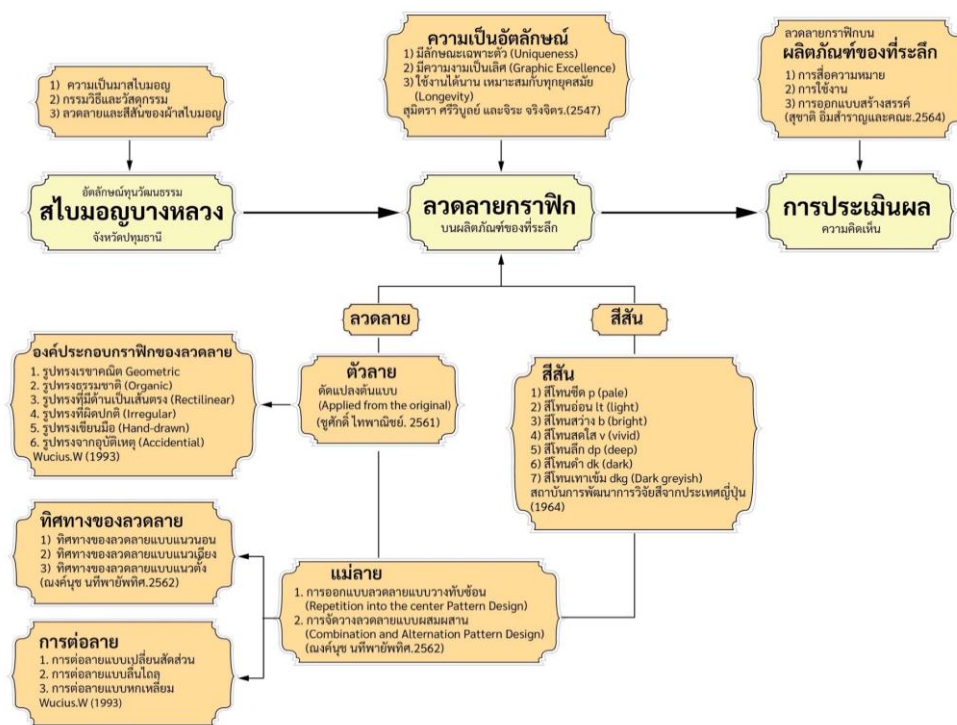
กรอบแนวคิดในการประเมินผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขศิลป์และลายผ้า ตามขั้นตอนของการคัดเลือกรูปทรงและสีเส้นเพื่อใช้ตัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ที่เหมาะสม ผู้วิจัยใช้แนวคิดด้านการออกแบบลวดลายที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของ Sriwiboon (2004) ได้แก่

- 1) มีลักษณะเฉพาะตัว
- 2) มีความงามเป็นเลิศ

3) ใช้งานได้นาน เหมาะสมกับทุกยุคสมัย

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินผลความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี โดยผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ประกอบด้วย เสื้อคลุม ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋า และหมวก เนื่องจากสินค้าเหล่านี้เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวและผู้สนใจในวัฒนธรรม เพราะสามารถใช้งานได้จริงในชีวิตประจำวันและสามารถสะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับต้นทุนทางด้านแรงงานการผลิต วัสดุและอุปกรณ์ที่ชุมชนในท้องถิ่นมี เพื่อให้เกิดการส่งเสริมเศรษฐกิจในท้องถิ่นที่มีความยั่งยืนและสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างแท้จริง โดยใช้กรอบแนวคิดในการประเมินผลความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคตามแนวคิดของ Imsamraan et al. (2021) ได้แก่

- 1) การสื่อความหมาย
- 2) การใช้งาน
- 3) การออกแบบสร้างสรรค์

รูปที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

Figure 1 Conceptual Framework

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการเก็บข้อมูลภาคสนาม จากสัมภาษณ์รายกลุ่มโดยจัดการประชุมกลุ่ม (Focus Group) กับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลบางหลวง จำนวน 8 คน เพื่อหาความเป็นอัตลักษณ์ทุนทางวัฒนธรรมผ้าสไบมอญบางหลวง และความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในมิติต่าง ๆ

2) นำข้อมูลอัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญบางหลวงมาวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการออกแบบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบของลวดลาย ได้แก่ 1) ลวดลาย และ 2) สี สืบ นภาพถ่ายสไบมอญจากการเก็บข้อมูลภาคสนามมาวิเคราะห์องค์ประกอบด้านสี สืบ โดยใช้แอปพลิเคชัน สำหรับสร้างชุดสี Adobe color: Color palette generator

3) ออกแบบลวดลายโดยการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม จากแนวทางการวิเคราะห์องค์ประกอบของลวดลายที่สื่อถึงอัตลักษณ์ทุนทางวัฒนธรรมผ้าสไบมอญบางหลวง

3.1) คัดเลือกรูปทรงและสีเส้นที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม จากรูปทรงจำนวน 6 รูปแบบ และสีเส้น จำนวน 7 โทนสี โดยการประเมินผลความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปทรงและสีเส้นที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบลายเส้นศิลป์และลายผ้า จำนวน 11 คน สรุปผลการคัดเลือกรูปทรงและสีเส้นที่เหมาะสมในการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม

3.2) ออกแบบลวดลายที่ดัดแปลงจากต้นฉบับลวดลายเดิมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ประกอบด้วย ลวดลายแบบวางทับซ้อน จำนวน 20 ลวดลาย และลวดลายแบบผสมผสาน จำนวน 20 ลวดลาย ได้ลวดลายใหม่จากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม รวมจำนวนทั้งสิ้น 40 ลวดลาย

4) คัดเลือกลวดลายที่น่าสนใจโดยสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลบางหลวง จำนวน 8 คน จากลวดลายทั้งหมด 40 ลวดลายให้เหลือเพียง 3 ลวดลาย

5) ผลิตต้นแบบชุดผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากลวดลาย 3 ลวดลาย ที่ได้รับการคัดเลือก จำนวน 3 ชุดผลงาน แต่ละชุดผลงาน ประกอบด้วย เสื้อคลุม ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋า และหมวก

6) ประเมินผลความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จำนวน 3 ชุดผลงาน กับกลุ่มผู้บริโภคซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 100 คน นำมาสรุปผลการออกแบบ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญ ชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร ได้แก่ บุคคลเพศหญิงและชาย ซึ่งเป็นผู้ออกแบบและผลิตสไบมอญ รวมถึงมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรมมอญอันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบางหลวงเป็นอย่างดี มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมทางวัฒนธรรมและการดำเนินกิจกรรมอันเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลบางหลวง จำนวน 8 คน จากการสัมภาษณ์รายกลุ่มโดยจัดการประชุมกลุ่ม ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี โดยประยุกต์อัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญมาออกแบบลวดลาย ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการคัดเลือกรูปทรงและสีเส้นที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม

ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบลายเส้นศิลป์และออกแบบลายผ้า เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาการออกแบบหรือมีประสบการณ์ในการออกแบบลายเส้นศิลป์หรือออกแบบลายผ้าอย่างน้อย 15 ปี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบลายเส้นศิลป์และออกแบบลายผ้า จำนวน 11 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้การเลือกตัวอย่างประชากรโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์หรือตามวัตถุประสงค์ (Judgement or Purposive sampling)

ขั้นตอนการคัดเลือกลวดลายที่น่าสนใจ จากลวดลายทั้งหมด 40 ลวดลายให้เหลือเพียง 3 ลวดลาย

ประชากร ได้แก่ บุคคลเพศหญิงและชายซึ่งเป็นผู้ออกแบบและผลิตสไบมอญ รวมถึงมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรมมอญอันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบางหลวงเป็นอย่างดี มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมทางวัฒนธรรมและการดำเนินกิจกรรมอันเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลบางหลวง จำนวน 8 คน จากการสัมภาษณ์รายกลุ่มโดยจัดการประชุมกลุ่ม ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบเจาะจง

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินผลความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี โดยผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร ได้แก่ กลุ่มผู้บริโภครวมซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ บุคคลเพศหญิงและชายอายุ 25-60 ปี กำหนดคุณลักษณะกลุ่มเป้าหมายนี้จากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลบางหลวง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริโภครวมซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ บุคคลเพศหญิงและชายอายุ 25-60 ปี จำนวน 100 คน เป็นการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมิน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน ได้ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Index of item Objective Congruence, IOC) ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของรายการข้อคำถาม 1.00 ซึ่งเกินเกณฑ์ 0.50 มีค่าความเที่ยงตรง “ใช้ได้”

แบบประเมินความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่มีต่อปัจจัยด้านรูปร่างและสีสันทันที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการดัดแปลงต้นฉบับ แบบมาตราประมาณค่า แบ่งระดับการวัดความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ โดยเรียงคะแนนจาก 1 (แทนระดับความคิดเห็น คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) และคะแนน 5 (แทนระดับความคิดเห็น คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

แบบบันทึกผลความคิดเห็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลบางหลวง เพื่อคัดเลือกลวดลายที่น่าสนใจจากจำนวน 40 ลวดลาย ให้เหลือเพียง 3 ลวดลาย สำหรับนำไปประยุกต์ใช้บนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง โดยใช้เกณฑ์การตัดสินใจเชิงคุณภาพพิจารณาคัดเลือกลวดลายผ้า ประกอบด้วย 1) มีลักษณะเฉพาะตัว 2) มีความงามเป็นเลิศ 3) ใช้งานได้นานเหมาะสมกับทุกยุคสมัย

แบบประเมินความคิดเห็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต้นแบบเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภค ใช้แบบมาตราประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญ ของชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์จากทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญบางหลวง ได้แก่ การรวบรวมเอกสาร ค้นคว้าตำราและงานวิจัย การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ร่วมกับการลงพื้นที่สำรวจรวบรวมภาพถ่ายฉบับที่ลักษณะที่ปรากฏจริง จากนั้นสรุปผลการศึกษาโดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดเลือกรูปร่างและสีสันทันที่เหมาะสมในการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม ผลการประเมินความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่มีต่อปัจจัยด้านรูปร่างและสีสันทันที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ความเหมาะสมของแต่ละรูปแบบ นำมาจัดอันดับเพื่อหาปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยของผลรวมสูงที่สุด แบ่งเป็นการวิเคราะห์ ปัจจัยด้านรูปร่าง 6 รูปแบบ และปัจจัยด้านสีสันทัน 7 โทนสี

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดเลือกลวดลายที่น่าสนใจจากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมโดยการประชุมกลุ่มและสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อคัดเลือกผลงานจาก 40 แบบให้เหลือเพียง 3 แบบ วิเคราะห์โดยการตัดสินใจเชิงคุณภาพ โดยเริ่มจากประเมินเชิงคุณลักษณะลวดลายที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การตัดสินใจ จากนั้นวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบลวดลายที่ผ่านเกณฑ์ในขั้นแรก และใช้ฉันทามติร่วมกันในการตัดสินใจขั้นสุดท้าย

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินผลความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวงเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภค ใช้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของรายการประเมินแต่ละรายด้าน

5. ผลการวิจัย

5.1 ความเป็นมาของสไบมอญบางหลวง

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของสไบมอญที่เชื่อมโยงกับประเพณีและวิถีชีวิตของชุมชนมอญบางหลวง พบว่า ชุมชนบ้านบางหลวง ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เป็นชุมชนชาวมอญที่อพยพเข้ามาทางเรือในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ตั้งถิ่นฐานตามริมแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณปากคลองบางหลวง ต่อมาชุมชนนี้ได้เจริญเติบโตขึ้น และได้ชื่อว่า "บ้านคลองบางหลวง" ตามชื่อคลองที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชน โดยวิถีชีวิตของชาวมอญในบางหลวงนั้นจะมีความเชื่อมโยงกับแม่น้ำ ซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรและการค้าขายสำคัญ แต่เดิมเป็นชุมชนชาวมอญอาศัยอยู่และภายหลังมีการย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานใหม่ของคนชาติพันธุ์อื่น ๆ ซึ่งนำวัฒนธรรมต่างถิ่นมาผสมผสาน ชุมชนมอญบางหลวงยังคงอนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม โดยมีวัดบางหลวงเป็นศูนย์กลางจิตใจของชุมชน มีการสร้างสะพานโค้งร้อยปีเชื่อมมาถึงวัดเพื่อสะดวกในการเดินทาง สะพานโค้งนี้เป็นศิลปะตะวันตกที่สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยสาเหตุที่ต้องมีลักษณะโค้งสูง เนื่องจากต้องการให้เรือสามารถลอดผ่านออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาได้ และปัจจุบันสะพานโค้งร้อยปีถือเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญอันเป็นอัตลักษณ์และมีชื่อเสียงของชุมชนมอญบางหลวง ชาวมอญบางหลวงยังคงสืบทอดประเพณีของชุมชนมอญไว้อย่างเหนียวแน่น โดยยังมีการใช้งานสไบมอญในประเพณีและชีวิตประจำวันถือเป็นผ้าประจำกายของผู้หญิงมอญ สไบมอญนี้ถูกใช้ในหลายโอกาส ทั้งในชีวิตประจำวัน งานประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น ประเพณีสงกรานต์จะมีการทำบุญตักบาตร การแห่ธงสรงตะขบ และการรำมอญ นอกจากประเพณีที่เป็นมงคลดังกล่าวมาแล้ว ยังมีประเพณีที่ชาวมอญสวมใส่สไบมอญในงานศพ โดยสไบมอญมีบทบาทสำคัญในการแสดงความเคารพและไว้อาลัยต่อผู้ที่ล่วงลับด้วยสีขาวและสีดำ หรือไม่แนวลวดลายที่ฉูดฉาดประเพณีทั้งหมดเหล่านี้ ล้วนแต่มีสไบมอญเป็นเครื่องแต่งกายที่สำคัญและแฝงด้วยความหมายที่เชื่อมโยงกับความเคารพรักและศรัทธาในพระพุทธศาสนาและชาติพันธุ์รามัญที่ชาวมอญบางหลวงยังคงอนุรักษ์ไว้และสืบทอดจนปัจจุบัน สไบมอญ ถือเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของชาวมอญทั้งชายและหญิง เมื่อเห็นคนมอญพาดสไบไม่ว่าจะมาจากชุมชนไหน ก็รับรู้ได้ทันทีว่าเป็นคนมอญเหมือนกัน โดยรูปแบบของลวดลายเป็นอัตลักษณ์ทำให้เห็นความแตกต่างว่าเป็นชาวมอญที่มาจากชุมชนมอญกลุ่มไหน เช่น กลุ่มมอญบางหลวง จะมีลวดลายสไบมอญที่เป็นลายโบราณ ควบคู่กับลายสะพานโค้งร้อยปีหรือลายขอบพาน และดอกบัวหลวงที่มีลักษณะแตกต่างจากกลุ่มมอญกลุ่มอื่นในจังหวัดปทุมธานี

รูปที่ 2 ลักษณะของสไบมอญชุมชนบางหลวงและรูปแบบการสวมใส่ในประเพณีต่าง ๆ

Figure 2 The unique characteristics of the Sabai Mon Bang Luang community and their traditional attire.

5.2 กรรมวิธีและวัสดุกรรมในการปักผ้าสไบมอญ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับกรรมวิธีและวัสดุกรรมในการปักผ้าสไบมอญของชาวชุมชนบางหลวง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลบางหลวง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำผ้าที่เตรียมไว้สำหรับปักสไบมอญ ซึ่งอาจจะเป็นผ้าไหม หรือผ้าโทเรที่ผ่านการอบและรองผ้าขาวแล้ว ขนาดของผ้าที่ใช้กว้างประมาณ 29 เซนติเมตร และยาวประมาณ 200 เซนติเมตร มาวาดขอบโดยการตัดกระดาษแบบ ลวดลายริมผ้าและลายเชิงผ้า วางทาบลงไปบนผ้าและลอกลวดลายบนผ้าด้วยดินสอ

ขั้นตอนที่ 2 นำผ้าที่เตรียมมาลวดลายไว้แล้ว มาซึ่งด้วยสะดึงแล้วเริ่มปักด้วยเส้นไหมญี่ปุ่นจากลายริมผ้า หลังจากนั้นจึงเริ่มปักลายหลัก มีการเสริมด้ายสีทองบนลายหลักเพื่อให้เกิดการสะท้อนแสงที่สวยงามเมื่อถูกแสงไฟ

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อปักลายเชิงผ้าและลายหลักเสร็จแล้ว จะปักลายริมผ้าหรือลายคัทเวิร์ค (Cutwork) เป็นขั้นตอนสุดท้าย นิยมเป็นลายขอบพาน โดยเริ่มจากการประกบผ้าด้วยการพับให้ริมผ้าทั้งสองด้านเสมอกันหลังจากนั้นจะเนาและปักลายคัทเวิร์คให้ผ้าทั้งสองด้านติดกัน เทคนิคในการเย็บลายริมผ้าของกลุ่มชุมชนมอญบางหลวงจะเป็นการเย็บแบบเก็บด้าย การปักสไบมอญหนึ่งผืนใช้เวลาประมาณ 5-7 วัน ราคาจะอยู่ที่ประมาณ 800-1,000 บาท ต่อผืน

รูปที่ 3 ผ้าสไบมอญที่ปักแล้วแบบเต็มผืน

Figure 3 Full-Length Sabai Mon.

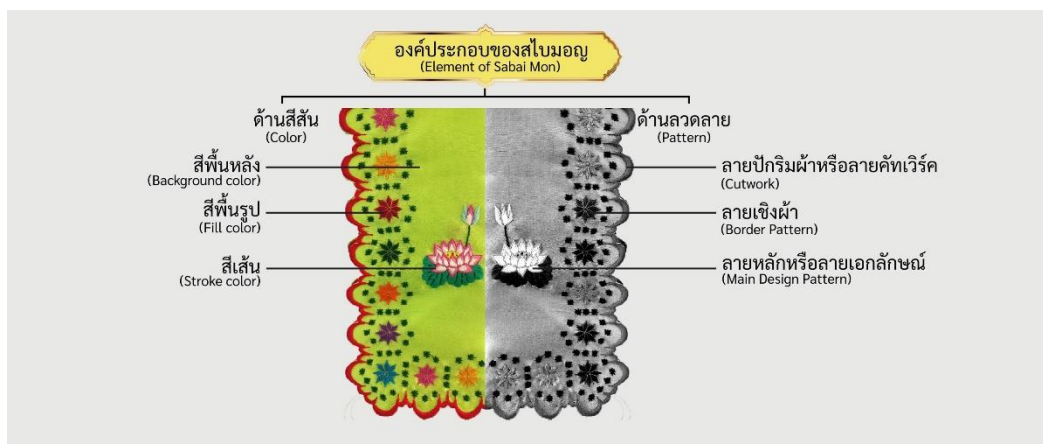
5.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของผ้าสไบมอญบางหลวงด้านลวดลาย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของผ้าสไบมอญบางหลวง ด้านลวดลาย ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1) ลายปักริมผ้า หรือลายคัทเวิร์ค ซึ่งเป็นลวดลายที่ใช้ในการตกแต่งผ้าสไบมอญเป็นแนวยาวขนานกับริมของผ้าไปตลอดผืนและใช้ในการประกบผ้าสองด้านให้ติดกัน เช่น ลายขอบพาน ซึ่งเป็นลายโบราณของชาวมอญที่พบเห็นได้ทั่วไป โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลบางหลวงได้พัฒนาลวดลายขอบพานให้มีความคล้ายคลึงกับอัตลักษณ์ของชุมชนมอญบางหลวงมากขึ้น โดยการประยุกต์ให้มีรอยโค้งที่คล้ายกับสะพานโค้งร้อยปี

2) ลายเชิงผ้า เป็นลวดลายประดับที่ปรากฏบริเวณขอบของผ้าสไบมอญถัดเข้ามาจากลายริมผ้า จะเรียงตัวเป็นแนวยาวขนานกับลายริมผ้าเพื่อเพิ่มความสวยงามและอัตลักษณ์ให้กับผ้าสไบมอญ เช่น ลายดาวล้อมเดือน จากการสำรวจผ้าสไบมอญของชาวชุมชนมอญบางหลวงยังไม่พบลวดลายเชิงผ้าประยุกต์ที่คิดค้นขึ้นมาใหม่เพื่อแสดงอัตลักษณ์ของชุมชนบางหลวง แต่จากการสัมภาษณ์พบว่า การสังเกตความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนมอญกลุ่มต่าง ๆ สามารถดูได้จากความหนาแน่นและความละเอียดของเส้นด้ายที่ปักเป็นลวดลายซึ่งกลุ่มมอญบางหลวงจะปักลวดลายและเลือกใช้เบอร์ของเส้นด้ายที่มีความหนาเพื่อให้ลวดลายมีความหนาแน่นมีความนูนและเด่นเห็นชัดเมื่ออยู่บนผ้าสไบมอญ

3) ลายหลัก เป็นลวดลายที่ปรากฏอยู่บริเวณที่เห็นเด่นชัดบนสไบมอญ เช่น กลางผืนผ้าหรือเชิงผ้าที่ชิดเข้ามาด้านใน ถัดจากลายเชิงผ้า ลายหลักเป็นลายที่กลุ่มมอญทั่วไปใช้ในการแยกแยะความแตกต่างระหว่างกลุ่มมอญ เพราะจะเป็นลวดลายที่แต่ละกลุ่มแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ที่อาศัยอยู่ ส่วนการปักลายหงส์มอญ นิยมใช้กับงานมงคลและงานที่เกี่ยวข้องสำคัญกับศาสนา เพราะชาวมอญถือว่าหงส์มอญเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายเป็นของสูง มีความสง่างาม แสดงความเคารพ และศรัทธาที่ชาวมอญนับถืออย่างเคร่งครัด กลุ่มมอญบางหลวงนิยมปักลายหลักเป็นลายดอกบัวหลวง ซึ่งแสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนมอญบางหลวงที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีดอกบัวหลวงเป็นดอกไม้ประจำจังหวัด จากการสัมภาษณ์รวมถึงการสำรวจเกี่ยวกับลายหลักบนสไบมอญในพื้นที่บางหลวงยังไม่พบลายหลักซึ่งเป็นลวดลายที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ เพื่อแสดงอัตลักษณ์ของชุมชนมอญบางหลวงอย่างแท้จริง ใช้การแยกแยะความแตกต่างของลายอัตลักษณ์ชุมชนมอญ บางหลวงกับมอญพื้นที่อื่นในจังหวัดปทุมธานีได้จากลายดอกบัวหลวงที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป และความหนาแน่นของเส้นด้ายที่ปักลายบนผ้าสไบ การสร้างสรรค์ลวดลายหลักบนผ้าสไบมอญของกลุ่มมอญบางหลวงจะขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้ออกแบบ โดยในแต่ละครั้งจะมีความแตกต่างกันเล็กน้อยแต่ยังสามารถมองเห็นและแยกแยะได้ว่าเป็นผู้สร้างคนเดียวกัน ตำแหน่งและลักษณะขององค์ประกอบด้านลวดลายและสีสันที่ปรากฏบนผืนผ้าสไบมอญจากการวิเคราะห์ตัวอย่างผ้าสไบมอญบางหลวงที่พบ ดังแสดงในรูปที่ 4

รูปที่ 4 แสดงตำแหน่งและลักษณะขององค์ประกอบสไบมอญบางหลวงด้านลวดลายและสีสัน

Figure 4 Sabai Mon Bang Luang: Pattern and color elements' location and qualities.

5.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของผ้าสไบมอญบางหลวงด้านสีสัน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของผ้าสไบมอญบางหลวง ด้านสีสัน ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) สีพื้นหลัง คือ สีของเนื้อผ้าที่ใช้ในเป็นส่วนสำคัญของผ้าสไบมอญ ความมันวาวและสะท้อนแสงขึ้นอยู่กับชนิดของเนื้อผ้า นิยมใช้สีที่สื่อถึงสิ่งที่พบเห็นในสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เช่น สีเขียวอ่อนหรือสีฟ้า ซึ่งสะท้อนถึงการอาศัยอยู่ใกล้แม่น้ำและแหล่งน้ำจืด
- 2) สีพื้นรูป คือ สีที่ใช้ในการถักลวดลายให้เต็ม นิยมใช้สีสดใส เช่น สีแดง สีส้ม สีเหลือง เลือกใช้สีที่สื่อถึงความเป็นมงคล การใช้สีเหล่านี้สอดคล้องกับประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น ประเพณีสงกรานต์และการรำมอญ สีที่ใช้เป็นกลุ่มสีคู่ตรงข้าม เพื่อให้ตัดกับสีของพื้นหลังและสีของเส้นที่ใช้ตัดขอบลวดลาย
- 3) สีเส้น คือ สีที่ใช้เน้นขอบลวดลายที่เป็นลายหลัก มักจะเป็นสีที่มีความเข้มเพื่อเน้นลวดลายให้โดดเด่นจากพื้นหลัง เช่น สีดำ สีแดงเข้ม สีชมพูเข้มและสีเขียวเข้ม จากการสัมภาษณ์ พบว่า สไบมอญบางหลวงยังไม่มีสีที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง

เป็นการใช้สีที่ขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ลวดลาย การจับคู่สีจะเน้นสีที่ตัดกันเพื่อให้ลวดลายมีความโดดเด่นจากพื้นหลังมองเห็นได้ชัดเจน

เพื่อถอดลักษณะโทนสีของสไบมอญบางหลวงที่สามารถนำมากำหนดเป็นชุดสีสันทันที่ใช้ในการออกแบบลวดลาย โดยสะท้อนให้เห็นภาพรวมและสีสันทันที่เป็นภาพจำของผ้าสไบมอญของชุมชนมอญบางหลวงจากการเลือกใช้สีใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สีพื้นหลัง สีพื้นรูปและสีเส้นบนผ้าสไบมอญ ผู้วิจัยใช้การถ่ายภาพสไบมอญ และนำภาพถ่ายไปวิเคราะห์โดยการใช้ออปพลิเคชัน สำหรับสร้างชุดสี โดยผู้วิจัยกำหนดให้ Mood and Tone ของการวิเคราะห์สีในภาพเป็นแบบสีโทนสว่าง ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของสีสันทันในภาพที่มองเห็นด้วยตา ได้ชุดสีจากการวิเคราะห์ดังแสดงในรูปที่ 5 จากภาพนี้แสดงให้เห็นลักษณะของการใช้เนื้อสี (hue) ที่ปรากฏบนผ้าสไบมอญบางหลวงที่มีความอิ่มตัวสูง (High Saturation) ซึ่งเป็นลักษณะของสีที่สดใสและคมชัด เพื่อเน้นให้ลวดลายบนผ้าดูโดดเด่นและสะดุดตาเมื่อสวมใส่ การจับคู่สีส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการจับคู่สีแบบสีคู่ตรงข้ามในวงล้อสี เช่น สีแดงกับสีเขียว หรือสีม่วงกับสีเหลือง นอกจากนี้ยังมีการจับคู่สีลวดลายและพื้นหลังซึ่งเป็นสีพื้นของผ้าด้วยการใช้สีข้างเคียงในวงล้อสี เช่น สีหลักของสไบมอญที่เป็นสีเหลืองและสีเขียว เพื่อสร้างความกลมกลืน ในด้านมิติของความสว่างของสี ผ้าสไบมอญบางหลวงใช้สีที่มีความสว่างที่มีความหลากหลาย ตั้งแต่สีที่มีความสว่างสูง เช่น สีเหลืองและสีขาว ไปจนถึงสีที่มีความเข้ม เช่น สีดำและสีม่วงเข้ม การวิเคราะห์โดยภาพรวมแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของการใช้สีของสไบมอญบางหลวงที่เน้นการจับคู่สีทั้งแบบสีตรงข้ามกันและสีที่กลมกลืนกันและเลือกใช้เนื้อสี ที่มีความหลากหลายเน้นความสดใสสะดุดตา

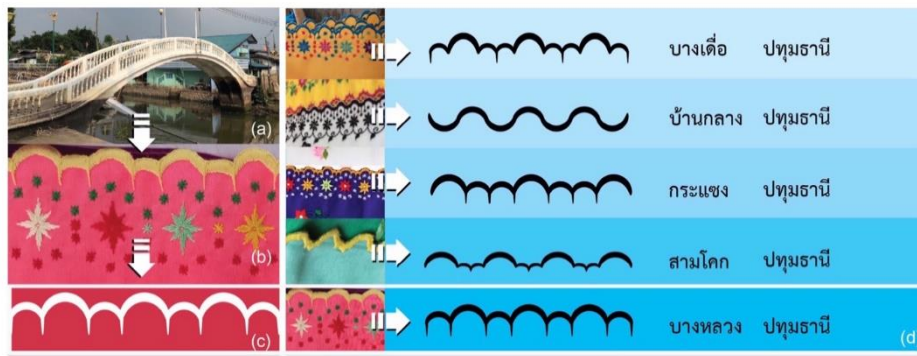

รูปที่ 5 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบด้าน “สีสันทัน” สไบมอญบางหลวง ด้วยแอปพลิเคชันสำหรับสร้างชุดสี

Figure 5 Application created a color scheme from Sabai Mon Bang Luang's colors.

5.5 ผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ลวดลายและสีสันทันผ้าสไบมอญบางหลวง

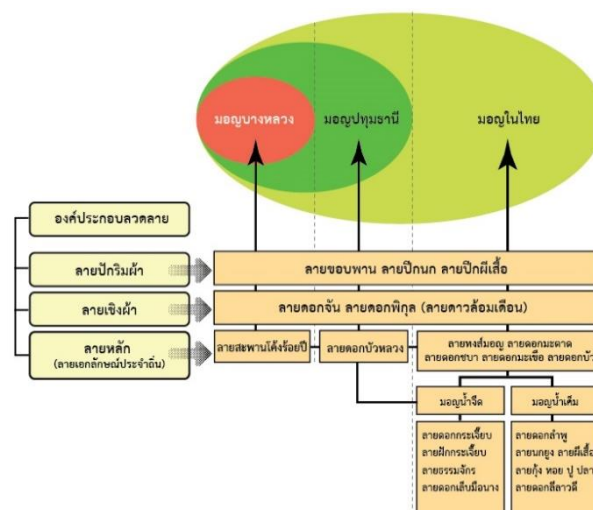
จากการวิเคราะห์ลวดลายและสีสันทันที่นิยมใช้ในผ้าสไบมอญบางหลวง พบว่า ลวดลายส่วนใหญ่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายโบราณของชาวมอญ และมีการประยุกต์เพื่อให้เข้ากับอัตลักษณ์ของชุมชน เช่น ลายขอบพานที่ถูกประยุกต์ให้คล้ายคลึงกับสะพานโค้งร้อยปีซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบางหลวง ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบลวดลายดังกล่าวกับลวดลายขอบพานของชุมชนมอญอื่น ๆ ในจังหวัดปทุมธานี เพื่อแสดงให้เห็นถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างในรายละเอียด ดังแสดงในรูปที่ 6

รูปที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบลายสะพานโค้งร้อยปีชุมชนบางหลวงและลายขอบพานของชุมชนมอญใกล้เคียง

Figure 6 Bang Luang's Sa pan kong roi pee contrasts with the Mon community's kob pan.

จากรูปที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบลายขอบพาน ซึ่งชุมชนมอญบางหลวงนำมาประยุกต์ให้มีความคล้ายคลึงกับรูปร่างของสะพานโค้งร้อยปีซึ่งเป็นสถานที่อันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน กับลายขอบพานซึ่งเป็นลายริมผ้าของสไบมอญชุมชนมอญอื่นๆ เฉพาะในจังหวัดปทุมธานีซึ่งเป็นบริเวณใกล้เคียงเพราะเป็นกลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมมอญร่วมกันอย่างสม่ำเสมอในงานประจำปี ผลการวิเคราะห์จากภาพแสดงให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันมาก โดยมีการเน้นเส้นโค้งสลับเล็กและใหญ่ แต่มีความแตกต่างในรายละเอียดของระดับความสูงของเส้นโค้ง ความหนา และจังหวะหรือความถี่ในการจัดเรียงของเส้นโค้ง ซึ่งมอญบางหลวงมีลักษณะเส้นโค้งที่มีความสมมาตรและเรียบง่ายกว่า ในขณะที่ชุมชนอื่น ๆ มีการเพิ่มรายละเอียดและการตกแต่งเส้นโค้งให้มีความซับซ้อนมากขึ้น อย่างไรก็ตามความแตกต่างที่เห็นได้ อาจไม่ชัดเจนพอที่ผู้พบเห็นทั่วไปจะสามารถแยกแยะออก ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการกำหนดแนวทางการออกแบบลวดลายใหม่สำหรับชุมชนมอญบางหลวง โดยยังคงใช้แรงบันดาลใจจากสะพานโค้งร้อยปีเพราะเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน แต่เพิ่มความชัดเจนและความแตกต่างในรายละเอียดของลวดลายเข้าไป

รูปที่ 7 แผนภาพเวนนแสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของลวดลายบนสไบมอญในประเทศไทยและการกำหนดแนวทางการออกแบบลายอัตลักษณ์ประจำถิ่นของชุมชนมอญบางหลวง

Figure 7 Venn diagrams evaluate Thailand's Sabaimon pattern and provide guidance for Mon Bang Luang Community identity design.

รูปที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ของลวดลายโบราณและลายประยุกต์ที่ใช้ในสไบมอญของชุมชนมอญต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยแผนภาพเวนนี้นี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสามระดับหลัก ได้แก่ ภาพรวมของลวดลายสไบมอญของกลุ่มมอญในประเทศไทยทั้งหมดซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มมอญน้ำจืดและมอญน้ำเค็ม โดยกลุ่มมอญที่เรียกตัวเองว่าเป็นมอญน้ำจืดส่วนใหญ่รวมถึงมอญบางหลวงเอง มักจะปักสไบมอญที่มีลวดลายที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติรอบตัวในพื้นที่ที่ตั้งถิ่นฐานในบริเวณลุ่มแม่น้ำและแหล่งน้ำจืด เช่น ดอกไม้ ต้นไม้ ขณะที่มอญน้ำเค็มซึ่งตั้งถิ่นฐานใกล้ชายฝั่งทะเลหรือบริเวณน้ำกร่อย ลวดลายที่พบมักจะได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติหรือสัตว์ทางทะเล

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงกับองค์ประกอบหลักของสไบมอญ 3 องค์ประกอบ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการสร้างสรรค์ลวดลายที่สะท้อนอัตลักษณ์ทุนทางวัฒนธรรมสไบมอญบางหลวง ดังแสดงในแผนภาพ ประกอบด้วย

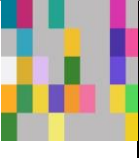
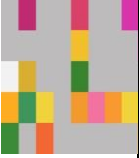
องค์ประกอบที่ 1 ลายปักริมผ้า จากการสำรวจพบการใช้ลายแบบมอญโบราณเป็นส่วนใหญ่รวมถึงชุมชนมอญบางหลวงด้วยเช่นกัน เช่น ลายขอบพาน (ลายปักนก ลายปักผีเสื้อ) ถือเป็นลายสำคัญที่ชุมชนมอญทั่วประเทศนิยมใช้

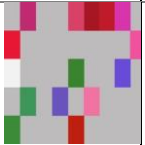
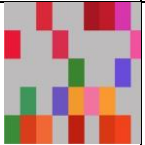
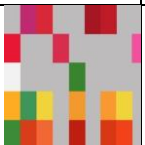
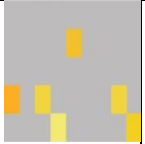
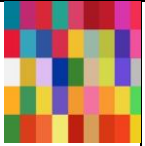
องค์ประกอบที่ 2 ลายเชิงผ้า จากการสำรวจจะพบการใช้ลายโบราณในทุกพื้นที่ของประเทศไทยรวมถึงมอญบางหลวงด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะ ลายดอกจัน ลายดอกพิกุล หรือลายดาวล้อมเดือน ถูกนำมาใช้เพื่อเสริมความงามตลอดแนวผืนผ้าสไบ ลายเชิงผ้าของชุมชนบางหลวงยังไม่มีมีการดัดแปลงหรือประยุกต์ใหม่แต่เน้นที่ฝีมือการปักของผู้สร้างสรรค์ให้มีความละเอียดและความหนาแน่นของลวดลาย

องค์ประกอบที่ 3 ลายหลัก หรือลายอัตลักษณ์ประจำถิ่น เป็นลวดลายที่มีบทบาทสำคัญในการแสดงอัตลักษณ์ของชุมชนมอญ ลายหลักในมอญบางหลวงยังคงใช้ลายโบราณของชาวมอญที่พบได้ในทั่วประเทศ เช่น ลายหงส์มอญ ลายดอกขบา ลายดอกมะเขือและลายดอกบัวหลวง ข้อสรุปในการวิเคราะห์นี้แสดงให้เห็นความจำเป็นในการสร้างลายหลักซึ่งเป็นลายอัตลักษณ์ใหม่ โดยยังคงใช้สะพานโค้งร้อยปีเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบเพื่อให้ลวดลายอัตลักษณ์ของชุมชนมีความชัดเจนมากขึ้น และนำลวดลายที่ปรากฏบนสไบมอญบางหลวงซึ่งแสดงถึงภูมิปัญญาการปักผ้าสไบมอญแบบอย่างของมอญบางหลวงโดยแท้มาใช้เป็นลวดลายต้นฉบับในการถอดลวดลายเพื่อพัฒนาเป็นลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้กับชุมชนมอญบางหลวง ลวดลายต้นฉบับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลวดลายต้นฉบับที่ผู้วิจัยใช้ในการดัดแปลงลวดลายใหม่

Table 1 Original Sabai Mon Bang Luang patterns and colors for Modified.

No	ลวดลายต้นฉบับ Original Pattern	สีสันทันฉบับ Original Color	ชื่อลาย Name	ความหมายของลวดลายสไบมอญต้นฉบับ Meaning of Sabai Mon Bang Luang Original Patterns
1			ลายดอกบัวหลวงเดี่ยว Single of Lotus Patterns	หมายถึง จังหวัดปทุมธานี อันเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชาวมอญบางหลวง ลายดอกบัวแบบเดี่ยวเป็นลายที่เน้นความโดดเด่นและเห็นในระยะไกล The lotus flower is the flower of Pathum Thani Province, which is the settlement of the Mon Bang Luang community. This single-placed lotus flower pattern emphasizes the pattern in the distance.
2			ลายดอกบัวหลวงคู่ Double Lotus Pattern	หมายถึง จังหวัดปทุมธานี อันเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชาวมอญบางหลวง นิยมใช้เป็นลายหลัก และมีสีสันทันที่หลากหลายตามจินตนาการของช่างปักสไบ The lotus flower is the flower of Pathum Thani Province, which is the settlement of the Mon Bang Luang community. And there are a variety of colors according to the imagination of creator.

No	ลวดลาย ต้นฉบับ Original Pattern	สีสันต้นฉบับ Original Color	ชื่อลาย Name	ความหมายของลวดลายสไบมอญต้นฉบับ Meaning of Sabai Mon Bang Luang Original Patterns
3			ลาย ดอกมะเขือ Eggplant Flower Pattern	หมายถึง ลายดอกไม้สัญลักษณ์ของคนมอญเป็นลวดลายดั้งเดิมเป็นลายพื้นฐาน ที่นิยม ดอกมะเขือเป็นดอกไม้ที่คนมอญใช้ในการไหว้บรรพบุรุษและเป็นดอกไม้ ที่อยู่ใกล้ตัวเป็นสิริมงคล Eggplant flowers are a prosperous flower. The Mon people use eggplant as a symbol of their ancestors and as a flower in their surrounding environment. This pattern is ancient of Mon.
4			ลาย ดอกขา Shoe Flower Pattern	หมายถึง ดอกไม้ที่อยู่รอบตัวของชาวมอญ เป็นลายพื้นฐานดั้งเดิมที่นิยมใช้ของ ชาวมอญในหลายพื้นที่ รูปแบบลวดลายขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ Flowers that are common in the Mon community are traditional basic patterns that are commonly used by the Mon people in many areas. The pattern depends on the creator's imagination.
5			ลายขอบ พาน Rim of Pedestal tray pattern	หมายถึง ลายที่ประยุกต์จากพานทองเหลืองที่ชาวมอญใช้ในการถวายข้าวแช่ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ลายขอบพานหรือลายขอบโตก โดยลวดลายนี้ชาวมอญ บางหลวงได้ประยุกต์ให้มีความคล้ายคลึงกับรูปร่างของสะพานโค้งร้อยปี ซึ่ง เป็นสถานที่อันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนให้มากขึ้น เพื่อให้เห็นถึงความ เป็น ตัวตนของชุมชนที่แตกต่างจากมอญชุมชนอื่น Mon ceremonies use Rim of Pedestal tray patterns. The Mon people used this pattern to resemble the hundred-year-old arch bridge to display their unique identity.
6			ลาย หงส์มอญ Mon Swan Pattern	หมายถึง สัตว์สัญลักษณ์ประจำชนชาติมอญเป็นลวดลายที่แสดงถึงสัตว์ ศักดิ์สิทธิ์ที่คนมอญให้ความเคารพสักการะ ลวดลายหงส์ขึ้นอยู่กับจินตนาการ ของผู้ปักสไบโดยอิงจากลวดลายดั้งเดิมอันเป็นลายพื้นฐาน The Mon swan holds symbolic significance for the Mon people. The Mon people hold a deep reverence for a sacred animal. The swan motif is derived from the creator's creativity.
7			ลายดาว ล้อมเดือน Dao lom Deuan	ลายดอกไม้ตรงกลาง เรียกว่า ลายดอกพิกุล ล้อมรอบด้วย ลายดอกจัน หมายถึง ดอกไม้สิริมงคลไม่ขึ้นสูงของชาวมอญ ในความหมายของลวดลายจาก การประยุกต์ของชาวมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี ยังหมายถึง ชุมชนชาวมอญที่ อาศัยข้ามแม่น้ำ เดินทางเข้ามาเพื่อพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ตรงกลางสื่อถึง พระมหากษัตริย์ ล้อมรอบด้วยประชาชนแสดงถึงความเคารพและศรัทธา หรือ ที่เรียกว่า ลายดาวล้อมเดือน The flower pattern in the centre is called the Pikul flower pattern surrounding the jun flower pattern, Which means the auspicious flower of the Mon people. In the meaning of the motif from the a pplication of the Mon people of Bang Luang, Pathum Thani Provin ce, it also means the Mon community who live across the river an d come to rely on king. Surrounded by people shows respect and faith, also known as the star pattern around the moon.

จากผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของผ้าสไบมอญบางหลวง พบว่า ลวดลายอัตลักษณ์ที่เด่นชัด คือ ลายขอบพาน ซึ่ง เป็นลายโบราณที่มีการปรับให้คล้ายคลึงกับสะพานโค้งร้อยปี อันเป็นสัญลักษณ์สำคัญของชุมชนมอญบางหลวง โดยกลุ่ม วิชาหูกิจชุมชนได้พัฒนาลวดลายให้มีความหนาแน่นของเส้นด้ายและนูนเด่นเพื่อความสวยงาม ลวดลายดอกบัวหลวงเป็นอีก หนึ่งอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากกลุ่มมอญในพื้นที่อื่น และการใช้สีสันทึบที่เน้นความสดใสและการจับคู่สีที่ตัดกันเพื่อให้เห็นลวดลาย ชัดเจน ซึ่งสะท้อนถึงความหลากหลายและความคิดสร้างสรรค์ของชุมชนในการรักษาและต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม

ผลการคัดเลือกรูปทรงเพื่อใช้ดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ที่เหมาะสม ใช้ผลวิเคราะห์การ ประเมินความเหมาะสมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขศิลป์และลายผ้า ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปทรงที่ใช้ในการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการ ออกแบบ (n=11)

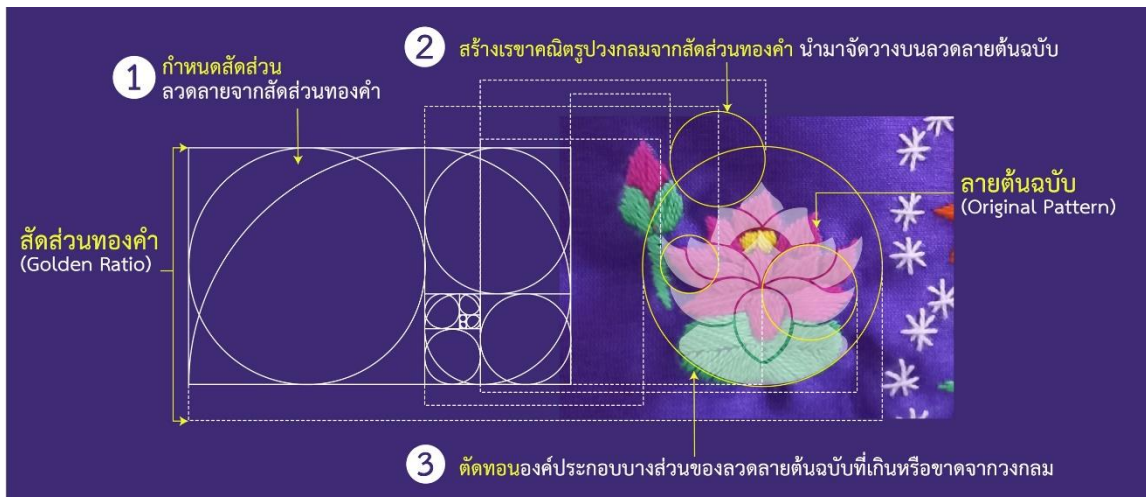
Table 2 Evaluation Results of Shape Suitability for Original pattern Modification by Design Experts (n=11)

ที่ No	ด้านรูปร่าง Type of Shape	ตัวอย่าง Sample	มีลักษณะ เฉพาะตัว Uniqueness		ความงาม เป็นเลิศ Graphic Excellence		เหมาะสมกับ ทุกยุคสมัย Longevity		ภาพรวม Overall		ลำดับ Ranking
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ลวดลายแบบ ธรรมชาติ Organic		3.45	0.78	3.91	0.67	3.64	0.48	3.67	0.64	2
2	ลวดลายแบบ เขียนมือ Hand-drawn		3.45	0.78	3.82	0.39	3.64	0.48	3.64	0.55	3
3	ลวดลายแบบ เรขาคณิต Geometric		4.00	0.60	3.91	0.51	4.19	0.39	4.03	0.50	1
4	ลวดลายแบบ รูปทรงผิดปกติ Irregular		3.45	1.16	3.27	0.75	3.36	0.98	3.36	0.96	4
5	ลวดลายแบบ ที่มีด้านเป็น เส้นตรง Rectilinear		3.09	0.90	3.00	0.95	3.45	0.99	3.18	0.95	5
6	ลวดลายแบบ รูปทรงจาก อุบัติเหตุ Accidental		2.45	1.16	2.56	1.16	2.46	1.23	2.49	1.18	6

จากตารางที่ 2 ผลการคัดเลือกรูปทรงเพื่อใช้ในการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ที่เหมาะสม โดยการประเมินผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขคณิตศิลป์และลายผ้า จำนวน 11 คน พบว่า รูปทรงเรขาคณิต มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุดที่ 4.03 แสดงให้เห็นว่า รูปทรงนี้มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม โดยมีข้อค้นพบที่เป็นลักษณะเด่นของรูปทรงนี้ คือ ความเหมาะสมกับทุกยุคสมัย เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยรายด้านสูงที่สุดอยู่ที่ 4.19 ผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปในการนำรูปทรงเรขาคณิตเป็นแนวทางในการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมเป็นลวดลายใหม่ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

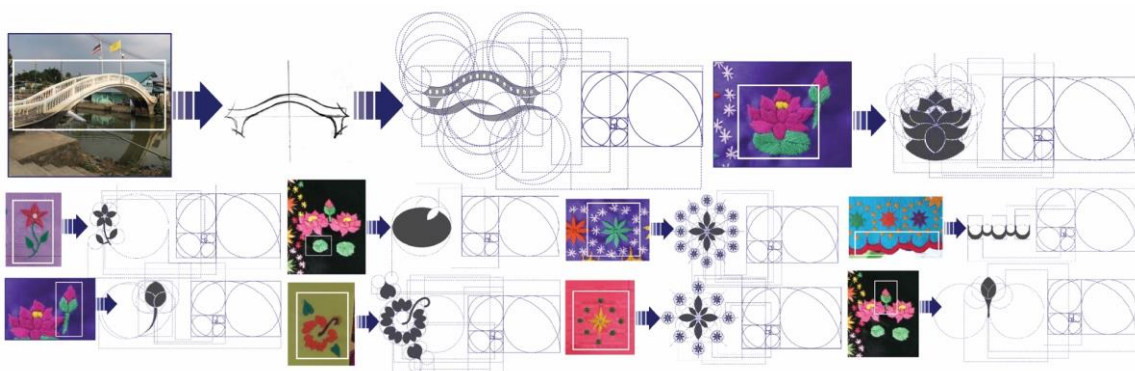
ขั้นตอนการออกแบบลวดลายใหม่จากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมด้วยรูปทรงเรขาคณิต

- 1) กำหนดสัดส่วนขององค์ประกอบลวดลายแต่ละตำแหน่งจากการประยุกต์ใช้สัดส่วนทองคำ (Golden Ratio)
- 2) สร้างเรขาคณิตรูปวงกลมในพื้นที่สัดส่วนทองคำ เพื่อให้ได้วงกลมหลากหลายขนาด นำวงกลมที่มีขนาดใกล้เคียงกับขอบเขตของลวดลายต้นฉบับ มาจัดวางให้เกิดเป็นรูปรอยของลวดลาย
- 3) ตัดทอนองค์ประกอบบางส่วนของลวดลายต้นฉบับที่เกินหรือขาดจากวงกลมที่มาจากสัดส่วนทองคำออกไปเพื่อให้เกิดสัดส่วนที่ลงตัวสวยงาม และเรียบง่าย ดังแสดงในรูปที่ 8

รูปที่ 8 ขั้นตอนการออกแบบลวดลายใหม่จากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมด้วยรูปทรงเรขาคณิต

Figure 8 The process of designing a pattern involves modifying the original pattern with geometric shapes.

รูปที่ 9 ลวดลายทั้งหมดที่ได้จากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมด้วยรูปทรงเรขาคณิต

Figure 9 The pattern by modifying the original pattern using geometric shape.

รูปที่ 9 แสดงลวดลายทั้งหมดที่ได้จากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมด้วยรูปทรงเรขาคณิต ประกอบด้วย ลายดอกบัวเดี่ยว ลายดอกบัวคู่ ลายดอกมะเขือ ลายดอกขบา ลายขอบพาน ลายดาวล้อมเดือน และลายสะพานโค้งร้อยปีแบบใหม่ จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายและความเชื่อมโยงในวัฒนธรรมชุมชนมอญบางหลวง พบว่า ลวดลายเหล่านี้สามารถนำไปใช้ได้ในทุกกาลเทศะ เหมาะกับทุกเพศและช่วงวัย ของกลุ่มเป้าหมายอายุ 25-65 ปี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเป็นลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม โดยลวดลายทั้งหมดที่ถูกดัดแปลงจากต้นฉบับลวดลายเดิมด้วยรูปทรงเรขาคณิต ยกเว้นลายหงส์มอญ เนื่องจากเป็นลวดลายที่มีความศักดิ์สิทธิ์และแสดงถึงความเคารพในพระพุทธศาสนาของชาวมอญจึงไม่เหมาะสมที่จะนำมาดัดแปลงหรือประยุกต์ให้เกิดเป็นลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

ผลการคัดเลือกสีสันทันเพื่อใช้ดัดแปลงต้นฉบับสีสันทันของลวดลายเดิมให้เกิดเป็นโทนสีของลวดลายใหม่ที่เหมาะสม จากชุดสีที่ได้ในผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านสีสันทันมอญบางหลวง ด้วยการใช้แอปพลิเคชันสำหรับสร้างชุดสี จากต้นฉบับภาพถ่ายผ้าสันทันมอญชุมชนบางหลวง ซึ่งได้ชุดสีที่มีลักษณะของเนื้อสีที่มีความหลากหลาย มีความอึดตัวสูงและการจับคู่สีที่เน้นสีคู่ตรงข้ามตัดกันให้เกิดความสดใสสะดุดตา สอดคล้องกับวิธีการใช้สันทันมอญในประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนบางหลวง ผู้วิจัยได้นำมาประเมินผลความเหมาะสมกับการนำไปใช้เป็นชุดสีใหม่ ในลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่เหมาะสม ดังแสดงผลการประเมินในตารางที่ 3

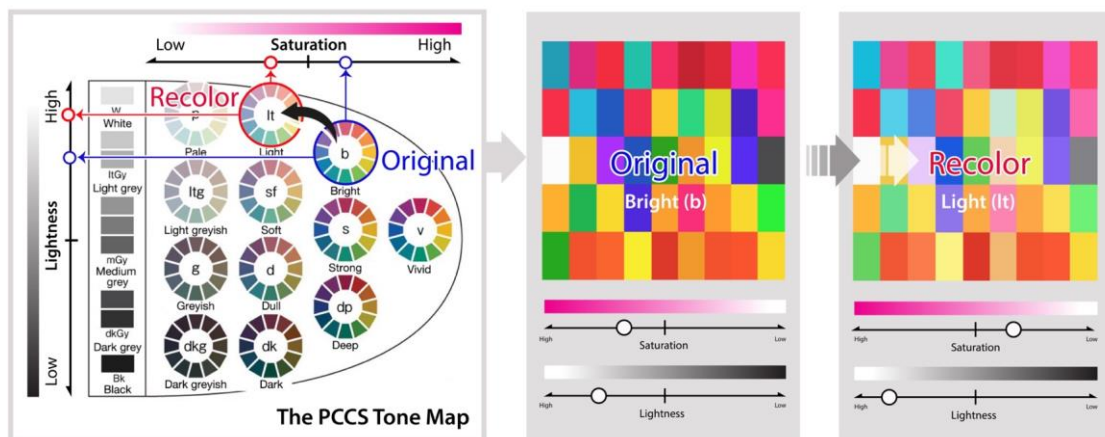
ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมสีสันทันที่ใช้ในการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมโดยผู้เชี่ยวชาญการด้านออกแบบ (n=11)

Table 3 Evaluation Results of Color Suitability for Original pattern Modification by Design Experts. (n=11)

ที่ No	ด้านสีสันทัน Types of color	ตัวอย่าง Sample	มีลักษณะเฉพาะตัว Uniqueness		ความงามเป็นเลิศ Graphic Excellence		เหมาะสมกับทุกยุคสมัย Longevity		ภาพรวม Overall		ลำดับ Ranking
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	สีโทนซีด Pale (p)		3.36	0.77	3.55	0.66	3.91	0.67	3.61	0.70	4
2	สีโทนอ่อน Light (lt)		3.91	0.67	4.09	0.51	4.00	0.60	4.00	0.59	1
3	สีโทนสว่าง Bright (b)		4.00	0.60	3.82	0.57	3.82	0.57	3.88	0.58	2
4	สีโทนสดใส Vivid (v)		3.91	1.00	3.73	0.86	3.73	0.96	3.79	0.94	3
5	สีโทนลึก Deep (dp)		3.00	0.74	3.18	0.72	3.09	0.67	3.09	0.71	5
6	สีโทนดำ Dark (dk)		2.64	0.64	2.64	0.64	2.73	0.62	2.67	0.63	6
7	สีโทนเทาเข้ม Dark greyish (Dkg)		2.09	0.79	2.36	0.88	2.55	1.23	2.33	0.97	7

จากตารางที่ 3 ผลการคัดเลือกสีเส้นเพื่อใช้ในการดัดแปลงต้นฉบับให้เกิดเป็นสีเส้นของลวดลายใหม่ที่เหมาะสม โดยการประเมินผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 11 คน พบว่า สีโทนอ่อน มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุดที่ 4.00 แสดงให้เห็นว่าสีเส้นโทนนี้มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการดัดแปลงต้นฉบับสีเส้นลวดลายเดิม โดยมีข้อค้นพบที่เป็นลักษณะเด่นของสีเส้น คือ ความงามเป็นเลิศ เหมาะสมกับการนำไปใช้เป็นสีเส้นของกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเนื่องจากมีค่าเฉลี่ยรายด้านสูงที่สุดอยู่ที่ 4.09 ผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปในการนำสีโทนอ่อนมาเป็นแนวทางในการดัดแปลงสีเส้นสำหรับใช้ในลวดลายที่ดัดแปลงใหม่

ผู้วิจัยใช้การปรับสีจากชุดสีต้นฉบับเดิมที่เป็นสีโทนสว่าง ให้เป็นสีโทนอ่อนด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยการปรับระดับของความอิ่มตัว และความสว่างของสี จากความสัมพันธ์ระหว่างความสว่างและความอิ่มตัวของสีที่อ้างอิงตามแผนภาพ PCCs Tone Map โดยที่สีโทนสว่างเดิมนั้นจะมีความอิ่มตัวสูงและความสว่างสูง ถูกปรับให้มีความอิ่มตัวลดลงและเพิ่มความสว่างขึ้นไปสู่สีโทนสว่าง การปรับสีใหม่นี้ทำให้มีลักษณะที่มีความนุ่มนวลและอ่อนลง ลดความคมชัดและความเข้มของสี โดยยังคงความสดใสของสีเส้น ซึ่งส่งผลให้โทนสีใหม่ที่ได้มีความนุ่มนวลสร้างความกลมกลืนและเหมาะสมกับบริบทการนำไปใช้งานที่หลากหลายขึ้นเมื่ออยู่บนผลิตภัณฑ์ ดังแสดงในรูปที่ 10

รูปที่ 10 ขั้นตอนการประยุกต์ใช้โทนสีสำหรับลวดลายใหม่จากการปรับสีต้นฉบับจากความสัมพันธ์ระหว่างความสว่างและความอิ่มตัวของสีที่อ้างอิงตามแผนภาพ PCCs Tone Map

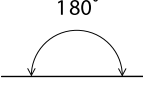
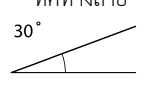
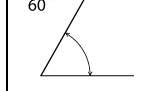
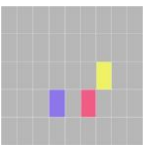
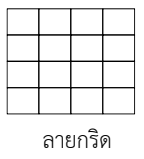
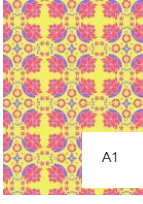
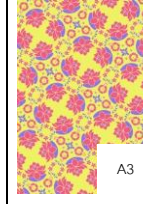
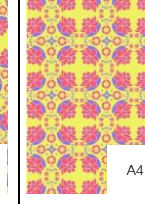
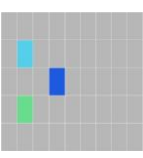
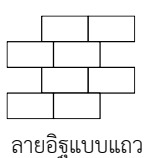
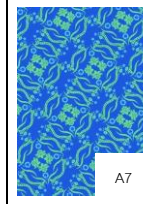
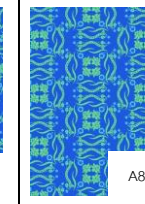
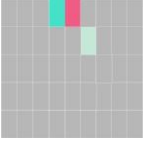
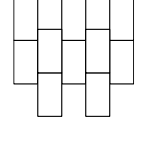
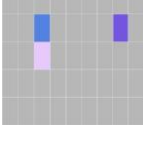
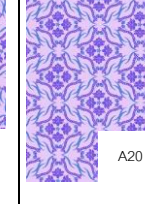
Figure 10 Applying color schemes for new patterns from the initial color adjustment using the PCCs tone map diagram's lightness and saturation of color relationship.

จากผลการวิเคราะห์ลวดลายและสีเส้นของผ้าสไบมอญบางหลวง เพื่อสร้างสรรค์ลวดลายใหม่จากการดัดแปลงลวดลายดั้งเดิมของสไบมอญซึ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ และประเพณีของชาวมอญบางหลวง และรูปทรงสะพานโค้งร้อยปี อัตลักษณ์ของชุมชน ผู้วิจัยจึงนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ลวดลายที่สอดคล้องกับยุคสมัยและการปรับใช้โทนสีใหม่ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้านสีเส้นให้เหมาะสมกับลวดลาย เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กับลวดลายใหม่เหล่านี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบลวดลายและสีเส้นใหม่ ผลการออกแบบลวดลายแบบวางทับซ้อน จำนวน 20 ลวดลาย ดังแสดงในตารางที่ 4 และ ผลการออกแบบลวดลายแบบผสมผสาน จำนวน 20 ลวดลาย ดังแสดงในตารางที่ 5 ซึ่งการออกแบบนี้ใช้องค์ประกอบจากลวดลายที่ได้จากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมนำมาผสมผสานกันใหม่ การใช้สีเส้นที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความโดดเด่นและความน่าสนใจให้กับลวดลายโดยยังคงอัตลักษณ์สไบมอญบางหลวง รูปแบบการจัดวางลวดลายที่จัดเรียงใหม่จากลวดลายดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม โดยจัดวางโครงสร้างซ้ำที่แปลงตารางมาจากตารางพื้นฐาน ให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานในการต่อลวดลายเพื่อสร้างความหลากหลายและความรู้สึกที่แตกต่างในแต่ละลวดลาย การหมุนลวดลายในมุมต่างๆ เกิดการกำหนดทิศทางของ

แม้ลายจากการต่อลายเพื่อกระตุ้นความรู้สึของผู้พบเห็นการออกแบบ ลวดลายในมุมต่าง ๆ ได้แก่ 180 องศา 30 องศา 60 องศา และ 90 องศา

ตารางที่ 4 ผลงานสร้างสรรค์ลวดลายแบบวางทับซ้อน จำนวน 20 ลวดลาย

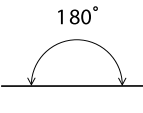
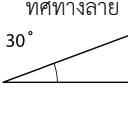
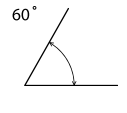
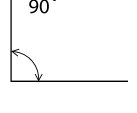
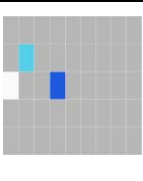
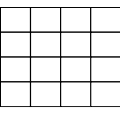
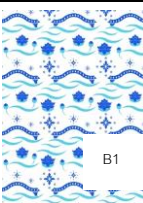
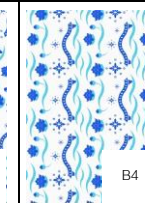
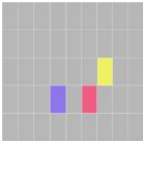
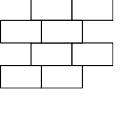
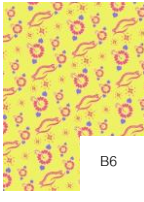
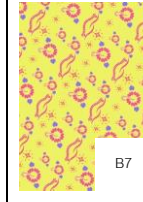
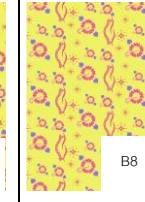
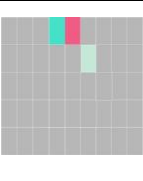
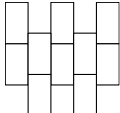
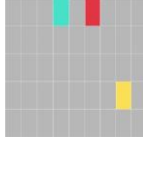
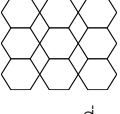
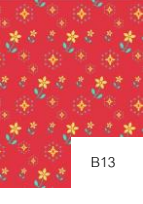
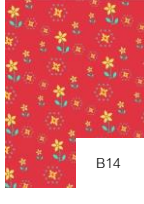
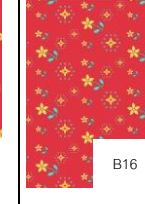
Table 4 Repetition into the center Pattern Design for 20 patterns.

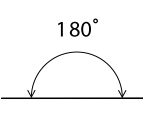
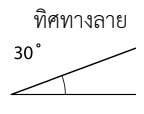
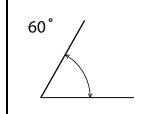
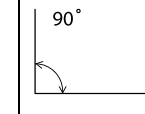
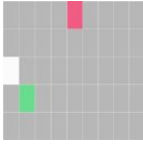
องค์ประกอบ ลวดลายElement	โทนสี Color	ลักษณะการจัด วางลาย Tile type	ทิศทางการวาง Rotate			
			180° ทิศทางการวาง	ทิศทางการวาง 30° 	60° ทิศทางการวาง	90° ทิศทางการวาง
		 ลายกริด Grid	 A1	 A2	 A3	 A4
		 ลายอิฐแบบแถว แนวนอนBrick by row	 A5	 A6	 A7	 A8
		 ลายอิฐแบบแถว แนวตั้งBrick by column	 A9	 A10	 A11	 A12
		 ลายหกเหลี่ยม แบบแถวแนวนอน Hex by row	 A13	 A14	 A15	 A16
		 ลายหกเหลี่ยม แบบแถวแนวตั้ง Hex by column	 A17	 A18	 A19	 A20

จากตารางที่ 4 แสดงผลการออกแบบลวดลายแบบวางทับซ้อน ที่เน้นให้เกิดลวดลายใหม่ที่มีความน่าสนใจทำให้ลวดลายดึงดูดสายตาเกิดความหลากหลายและโครงสร้างที่ซับซ้อนมากขึ้น โครงสร้างของลวดลายนี้ออกแบบให้มีความสมมาตรโดยการกระจายลวดลายจากศูนย์กลาง มีทิศทางการวางลวดลายให้เกิดความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวา เลือกใช้สีเส้นโดยการจับคู่สีแบบสีตัดกันหรือสีคู่ตรงข้าม เพื่อให้ลวดลายดูมีความคมชัดและสะดุดตา เช่น สีแดงและสีเขียว หรือสีม่วงและสีเหลือง และจับคู่สีแบบสีข้างเคียง เช่น สีเขียวและสีน้ำเงิน สีแดงและสีเหลือง เลือกใช้สีที่มีความหมายเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ประเพณีแบบอย่างชาวมอญบางหลวง เช่น สีฟ้าและสีน้ำเงิน สื่อถึงวิถีชีวิตของชุมชนมอญที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา สีชมพู สื่อถึงสีของดอกบัวหลวง ดอกไม้ประจำจังหวัดปทุมธานี สีแดงและสีม่วงเป็นสีที่นิยมใช้ในงานบุญและงานรื่นเริง ผลการออกแบบได้ลวดลายใหม่ที่มีความแตกต่างและมีความหมายในตัวเองแต่ยังคงเชื่อมโยงอัตลักษณ์สไบมอญบางหลวง จำนวน 20 ลวดลาย

ตารางที่ 5 ผลงานสร้างสรรค์ลวดลายแบบผสมผสาน จำนวน 20 ลวดลาย

Table 5 Combination and Alternation Pattern Design for 20 patterns.

องค์ประกอบ ลวดลายElement	โทนสี Color	ลักษณะการจัด วางลาย Tile type	ทิศทางของลาย Rotate			
			180° ทิศทางการ ลาย	ทิศทางการ ลาย 30° 	60° ทิศทางการ ลาย	90° ทิศทางการ ลาย
		 ลายกริด Grid	 B1	 B2	 B3	 B4
		 ลายอิฐแบบแถว แนวนอน Brick by row	 B5	 B6	 B7	 B8
		 ลายอิฐแบบแถว แนวตั้ง Brick by column	 B9	 B10	 B11	 B12
		 ลายหกเหลี่ยม แบบแถวแนวนอน Hex by row	 B13	 B14	 B15	 B16

องค์ประกอบ ลวดลายElement	โทนสี Color	ลักษณะการจัด วางลาย Tile type	ทิศทางของลาย Rotate			
			180° ทิศทางการลาย	ทิศทางการลาย 30° 	60° ทิศทางการลาย	90° ทิศทางการลาย
		 ลายหกเหลี่ยม แบบแถวแนวตั้ง Hex by column	 B17	 B18	 B19	 B20

จากตารางที่ 5 แสดงผลการออกแบบลวดลายแบบผสมผสาน ที่เน้นให้เกิดลวดลายใหม่ที่มีความเรียบง่ายและการสื่อความหมายที่ชัดเจน โดยแต่ละลวดลายถูกวางในรูปแบบที่ไม่ซับซ้อน เพื่อให้สามารถมองเห็นและเข้าใจความหมายของลวดลายได้อย่างตรงไปตรงมา เพื่อสะท้อนเรื่องราววิถีชีวิต ประเพณี ของชาวมอญบางหลวง เช่น ลายสะพานโค้งร้อยปี ที่จัดวางคู่กับเส้นโค้งที่เปรียบเสมือนคลื่นน้ำ สื่อถึงชุมชนมอญบางหลวงที่ตั้งถิ่นฐานริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีสะพานเป็นสถานที่สำคัญในการคมนาคมและประวัติศาสตร์ที่ยาวนานกว่าร้อยปี ด้านบนมีลายดาวล้อมเดือนที่สื่อถึงการอพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของชาวมอญบางหลวงในยุคบุกเบิกตั้งถิ่นฐานจนเป็นรากฐานการดำเนินชีวิตของชุมชนในรุ่นหลังสืบต่อมา การจัดวางทิศทางของลวดลายทำให้เกิดความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหว และแปลกใหม่ การเน้นความเรียบง่ายของลวดลายนี้เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานที่หลากหลาย ความทันสมัย แต่ยังคงรักษาอัตลักษณ์สไบมอญบางหลวง เลือกใช้สีสันทันโดยการจับคู่สีแบบสีตัดกันหรือสีคู่ตรงข้าม เพื่อให้ลวดลายดูมีความคมชัดและสะดุดตา โดยที่สีของพื้นหลังและสีของลวดลาย นอกจากมีเนื้อสีที่ตัดกันยังเลือกใช้คู่สีระหว่างพื้นหลังและลวดลายที่มีค่าความสว่างที่ต่างกันเพื่อให้ลวดลายมีความเด่นชัดมากขึ้นเมื่ออยู่บนพื้นหลัง การเลือกใช้สีที่มีความหมายเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ประเพณีแบบอย่างชาวมอญบางหลวง เช่น สีฟ้าและสีน้ำเงิน สื่อถึงวิถีชีวิตของชุมชนมอญน้ำแม่เจ้าพระยา สีชมพูสื่อถึงสีของดอกบัวหลวง ดอกไม้ประจำจังหวัดปทุมธานี สีแดงและสีม่วงเป็นสีที่นิยมใช้ในสไบมอญบางหลวงในบุญและงานรื่นเริง ผลการออกแบบได้ลวดลายใหม่ที่มีความแตกต่างและมีความหมายในตัวเองแต่ยังคงเชื่อมโยงอัตลักษณ์สไบมอญบางหลวงได้อย่างลงตัว จำนวน 20 ลวดลาย

ผลการคัดเลือกลวดลายที่น่าสนใจจากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมทั้งหมด 40 ลวดลาย โดยการประชุมและสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลบางหลวง ได้ความคิดเห็นที่เกิดจากการตัดสินใจร่วมกันในรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมร่วมอย่างเป็นฉันทามติ โดยลวดลายที่คัดเลือกประกอบด้วย ลวดลายหมายเลข B1 B13 และ B17 ซึ่งทั้ง 3 ลวดลายนี้เป็นผลงานสร้างสรรค์ลวดลายแบบผสมผสาน เนื่องจากสามารถสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวมอญบางหลวงได้อย่างเด่นชัด และเหมาะสมกับการนำไปใช้ในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ข้อเสนอเกี่ยวกับลวดลายที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 3 ลวดลาย ที่นำไปสู่การผลิตต้นแบบชุดผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จำนวน 3 ชุดผลงาน โดยในแต่ละชุดผลงานประกอบด้วย เสื้อเชิ้ต ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋า และหมวก ลวดลายมีลักษณะเด่น ดังนี้

ลวดลาย B1 มีลักษณะเด่น คือ การใช้เส้นโค้งที่สื่อถึงคลื่นน้ำและลายสะพานโค้งร้อยปี ซึ่งสื่อถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนมอญบางหลวงและแม่น้ำเจ้าพระยา การจัดวางลวดลายนี้มีความเรียบง่าย ทำให้สื่อความหมายได้อย่างชัดเจนและเป็นที่จดจำได้ง่าย ลวดลายนี้ได้รับการตั้งชื่อ เพื่อสื่อความหมายและเรื่องราวว่า “สะพานโค้งร้อยปี วิถีชุมชนบางหลวง” เป็นการบ่งบอกถึงลักษณะทางกายภาพของสะพานโค้งร้อยปี สะท้อนถึงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชุมชนบางหลวงที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

ลวดลาย B13 มีลักษณะเด่น คือ การผสมผสานลวดลายดอกมะเขือที่มีความหมายเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมมอญโบราณ ดอกมะเขือนับเป็นตัวแทนของดอกไม้ที่สื่อถึงความเป็นมอญได้ดีที่สุด โดยการใช้สีสันทึบและ การจัดวางที่เป็นระเบียบทำให้ลวดลายเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ลวดลายนี้ได้รับการตั้งชื่อ เพื่อสื่อความหมายและเรื่องราวว่า “ดอกไม้พิศพิไลสไบมอญบางหลวง” เป็นการบ่งบอกถึงความงามและความละเอียดอ่อนของลวดลายดอกมะเขือที่ถูกปักให้โดดเด่นอยู่บนผ้าสไบมอญ ลวดลายนี้ถูกปรับสีสันทึบ ให้เปลี่ยนจากเดิมคือการใช้สีแดงเป็นสีม่วงเข้มตัดกับสีเหลือง เนื่องจากความเห็นอันเป็นข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ พบว่า สีแดงมีความเข้มของสีที่อาจทำให้ผู้ใช้งานรู้สึกโดดเด่นเกินไป หรือรู้สึกไม่สบายตาในบางสถานการณ์

ลวดลาย B17 มีลักษณะเด่น คือ การใช้ลวดลายดอกบัวหลวง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดปทุมธานี และการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมมอญ ลวดลายนี้มีความโดดเด่นด้วยการใช้สีชมพูที่สื่อถึงดอกบัวหลวง สีสันทึบเหมาะกับการใช้งานในผลิตภัณฑ์ที่ต้องการความโดดเด่นและการจดจำ ลวดลายนี้ได้รับการตั้งชื่อ เพื่อสื่อความหมายและเรื่องราวว่า “บางหลวงถิ่นบัวหลวง” เป็นการบ่งบอกถึงการเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมและสถานที่สำคัญ เพิ่มความดึงดูดใจในผู้บริโภคที่มีความสนใจวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ลวดลายทั้งสามแบบที่ได้รับการคัดเลือกนี้ มีความชัดเจนในด้านลวดลายและสีสันทึบ สื่อความหมายและเรื่องราวที่ลึกซึ้ง มีลักษณะอันเป็นอัตลักษณ์ของสไบมอญบางหลวง สามารถปรับใช้ในผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัยและมีความหลากหลายได้

รูปที่ 11 ผลงานต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี จากการประยุกต์ใช้ลวดลายที่ได้รับการคัดเลือก ซ้าย-ลาย B1 กลาง-ลาย B13 และ ขวา-ลาย B17

Figure 11 The Mon Bang Luang community in Pathum Thani Province created a prototype of souvenir products using 3 sets of chosen patterns, Left-B1 pattern Center-B13 pattern and Right-B17 pattern.

จากรูปที่ 11 ผลงานต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี จากการประยุกต์ใช้ลวดลายที่ได้รับการคัดเลือก 3 ลวดลาย จำนวน 3 ชุดผลงาน นำไปประเมินผลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภคซึ่งเป็นประชาชนทั่วไป และนักท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 100 คน สรุปผลความพึงพอใจในแต่ละรายด้านและภาพรวม ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก (n=100)

Table 6 Satisfaction score with the souvenirs from target. (n=100)

Assessment Items รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น Rating scale							
	ชุดที่ 1 Set 1		ชุดที่ 2 Set 2		ชุดที่ 3 Set 3		ภาพรวม Overall	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ลวดลายบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสามารถสื่อถึง อัตลักษณ์ของชุมชนมอญบางหลวง 1. Souvenir's pattern reflects Mon Bang Luang Community identity.	4.50	0.72	4.45	0.73	4.36	0.84	4.43	0.76
2. สีลวดลายบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของ ชุมชนมอญบางหลวง 2. Souvenir's color reflects Mon Bang Luang Community identity.	4.43	0.68	4.43	0.71	4.28	0.87	4.38	0.75
3. ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสามารถนำไปใช้งานได้ หลากหลายโอกาสและเทศกาล 3. The Souvenir is suitable for multiple occasions	4.70	0.53	4.41	0.80	4.17	0.88	4.42	0.73
4. ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสามารถนำไปใช้งานได้เหมาะสมกับ ทุกเพศทุกวัย 4. The Souvenir is suitable for all ages, genders.	4.53	0.64	4.35	0.75	4.11	0.89	4.33	0.76
5. ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกมีความสวยงาม แปลกใหม่ แต่ยังคงอัตลักษณ์ของชุมชนมอญบางหลวง 5. The souvenirs are attractive and unique, retaining the Mon Bang Luang identity.	4.50	0.69	4.41	0.75	4.29	0.80	4.40	0.74
6. ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกออกแบบสร้างสรรค์ 6. The souvenir products are creatively designed.	4.57	0.64	4.44	0.74	4.30	0.84	4.43	0.74
ค่าเฉลี่ยผลรวม Total	4.53	0.65	4.43	0.75	4.24	0.85	4.39	0.74
ระดับความคิดเห็น Rating	มากที่สุด Very High		มากที่สุด Very High		มาก High		มากที่สุด Very High	

จากตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต้นแบบ จำนวน 100 คน พบว่า ผลคะแนนความพึงพอใจโดยภาพรวมทั้งหมดของทั้ง 3 ชุดผลงาน มีค่าเฉลี่ยของผลรวมอยู่ที่ 4.39 (S.D. = 0.74) อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีลักษณะเด่น คือ ลวดลายบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของชุมชนมอญบางหลวง เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยของผลรวมรายด้านมากที่สุดอยู่ที่ 4.43 (S.D. = 0.76) อยู่ในระดับ มากที่สุด และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกออกแบบสร้างสรรค์ เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยของผลรวมรายด้านมากที่สุดอยู่ที่ 4.43 (S.D. = 0.74) อยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาโดยเปรียบเทียบแต่ละชุดผลงาน พบว่า ชุดผลงานที่ 1 ลวดลายสะพานโค้งร้อยปวีติชุมชนมอญบางหลวง มีค่าเฉลี่ยของผลรวมมากที่สุดอยู่ที่ 4.53 (S.D. = 0.76) อยู่ในระดับ มากที่สุด

6. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาอัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญของชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี ผลการศึกษา พบว่า สไบมอญ ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องนุ่งห่มที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือใช้เป็นสิ่งประดับให้สวยงามและโดดเด่นในงานประเพณีต่าง ๆ ของชาวมอญบางหลวง แต่ลวดลายบนผ้าสไบมอญยังสะท้อนให้เห็นการเชื่อมโยงในวิถีชีวิตและประเพณีของชุมชนมอญบางหลวง อัตลักษณ์สไบมอญของชุมชนบางหลวงที่โดดเด่น คือ ลวดลายสะพานโค้งร้อยปีและดอกบัวหลวงที่บ่งบอกถึงประวัติศาสตร์และรากฐานของชาวมอญบางหลวงที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานริมแม่น้ำเจ้าพระยา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Praiwet et al. (2019) ซึ่งนำอัตลักษณ์ชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์มอญในเขตลาคะบัง ได้แก่ สไบมอญ ธงตะขบ ดอกกระเจี๊ยบแดง ฝักกระเจี๊ยบเขียว และนก มาออกแบบเป็นลวดลายใหม่ซึ่งยังคงความหมายที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชุมชนมอญบนผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และยังแสดงให้เห็นความเข้าใจที่ชัดเจนและตรงกัน เกี่ยวกับการเลือกใช้สัญลักษณ์ หงส์มอญ มาประยุกต์ให้เกิดเป็นลวดลายสำหรับใช้ในบริบทใหม่ แม้ว่ารูปทรงของหงส์มอญจะมีความสวยงามเพียงใดก็ตาม เพราะชาวมอญถือว่าเป็นสัตว์ที่สูงศักดิ์อย่างเคร่งครัด การศึกษาองค์ประกอบด้าน ลวดลาย ที่มีความเชื่อมโยงกับพืชพรรณ ธรรมชาติที่อยู่รอบตัว และสิ่งที่มาจากคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ซึ่งล้วนแต่เต็มไปด้วยความหมายที่ส่งเสริมให้ผู้สวมใส่ได้เกิดความรู้สึกเป็นสิริมงคล สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Viengsima and Soodsang (2020) เกี่ยวกับผลการศึกษาศิลปะภูมิปัญญาผ้าจากด้านลวดลายบนผืนผ้าของกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทพวนและไทยวน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่พบว่า ลวดลายและความเชื่อบนผ้าชิ้นดินจกเต็มไปด้วยความหมายที่ดี สร้างความเป็นสิริมงคลแก่ผู้สวมใส่เชื่อมโยงกับธรรมชาติรอบตัว สะท้อนคติ ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา แสดงให้เห็นว่าความหมายของลวดลายที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ทุนทางวัฒนธรรมช่วยเพิ่มคุณค่าและสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเชิงวัฒนธรรม เป็นแนวทางในการพัฒนาสินค้าที่ควบคู่กับการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่

จากผลการออกแบบลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี ผลการศึกษา พบว่า การดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิมจากผ้าสไบมอญให้เกิดเป็นลวดลายกราฟิกที่ทันสมัย โดยการใช้รูปทรงเรขาคณิตและสีโทนอ่อน ช่วยให้ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกมีความน่าสนใจมากขึ้นและยังคงความหมายในตัวเองที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์สไบมอญบางหลวงได้อย่างลงตัว สอดคล้องกับ Pumahapinyo (2020) ที่นำอัตลักษณ์ผ้าทอกะเหรี่ยง อำเภอหนองหูล้าง จ.จังหวัดเพชรบุรี มาออกแบบเป็นลวดลายลายเส้นศิลป์บนผ้าพิมพ์โดยการใช้รูปทรงเรขาคณิต ในการดัดแปลงลวดลายแบบเดิม ทำให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ ออกแบบและจัดวางในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น แต่ลวดลายยังคงสื่อถึงเอกลักษณ์ของผ้าทอกะเหรี่ยงได้เป็นอย่างดี การออกแบบโดยใช้แนวทางที่มุ่งเน้นให้เข้ากับยุคสมัย ยังสอดคล้องกับผลการออกแบบลวดลายซ้ำที่สื่อถึงวัฒนธรรมไทยมลายู ของ Chepooteh and Ayudhya (2022) ที่ช่วยสร้างการรับรู้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมผ่านลวดลายบนผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดึงดูดใจกลุ่มเป้าหมายรุ่นใหม่ได้ ผลการคัดเลือกลวดลายที่น่าสนใจ จากการดัดแปลงต้นฉบับลวดลายเดิม 3 ลวดลาย ที่นำไปประยุกต์ใช้บนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต้นแบบในงานวิจัยนี้ พบว่า เป็นผลงานสร้างสรรค์ลวดลายแบบผสมผสาน เนื่องจากสามารถสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวมอญบางหลวงได้อย่างชัดเจน และสร้างการจดจำได้ง่าย สอดคล้องกับ Ruangwannasak (2017) ที่นำลวดลายดอกบัวแดงมาประยุกต์สู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก โดยการคัดเลือกองค์ประกอบที่เหมาะสมมาถอดแบบเพื่อออกแบบลวดลายใหม่ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการสื่อสารเอกลักษณ์ลวดลายโดยการถอดลายต้องมีความชัดเจน ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจได้อย่างตรงไปตรงมา สามารถสร้างการจดจำได้ง่ายแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ จากผลการคัดเลือกลวดลายที่น่าสนใจ พบว่า ไม่มีผลงานลวดลายแบบวางทับซ้อนที่ผ่านการคัดเลือกจากการใช้ฉันทามติในการคัดเลือกโดยตัวแทนชุมชน การแสดงความคิดเห็นร่วมกันของชุมชนได้ความเห็นเกี่ยวกับภาพสำคัญของอัตลักษณ์สไบมอญ คือ การสร้างลวดลายที่โดดเด่นบนผืนสไบที่สามารถมองเห็นเด่นชัดได้ในระยะไกล และสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นมอญจากชุมชนใด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระหว่างลักษณะลวดลายแบบวางทับซ้อนและแบบผสมผสาน จะเห็นว่าการจัดวางลวดลายแบบผสมผสาน มีความเป็นอิสระต่อกันและมีพื้นที่ว่างระหว่างการต่อลายที่ทำให้เห็นลวดลายซึ่งเป็นรายละเอียดที่ดูเรียบง่ายและมองเห็นได้ชัดเจนมากกว่า การที่ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจคัดเลือกกลดลลายด้วยตัวเองในกระบวนการนี้แสดงถึงความเป็นเอกภาพและการให้ความสำคัญกับเสียงของชุมชนในฐานของผู้ถือครองอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การให้ตัวแทนชุมชนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจคัดเลือกกลดลลายเป็นการยืนยันว่าผลงานที่ออกมาได้รับการยอมรับจากชุมชนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นให้ชุมชนเห็นคุณค่าและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมที่ส่งต่อถึงคนรุ่นหลัง

จากผลการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบกลดลลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในผลงานต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในระดับ มากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการออกแบบกลดลลายที่ยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของท้องถิ่นสามารถดึงดูดใจ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Park (2016), Jing and Ab Aziz (2023) ที่พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและความเชื่อดั้งเดิม การออกแบบที่มีรากฐานมาจากอัตลักษณ์ทุนทางวัฒนธรรมสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับตลาดได้ และการที่ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกด้วยการนำอัตลักษณ์ทุนทางวัฒนธรรมสไบมอญมาประยุกต์ใช้ในครั้งนี้ สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Nachaisin (2019) เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยทุนทางวัฒนธรรมชุมชนวิถีบวก กลุ่มทอเสื่อบ้านทอนใหม่ จังหวัดขอนแก่น ที่พบว่า การใช้ทุนทางวัฒนธรรมในการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน เป็นการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ และส่งต่อความหมายเชิงวัฒนธรรมในบริบทใหม่ การที่ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจ การยอมรับและเคารพในคุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่ตนเองได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาขึ้น เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ชุมชนได้มีโอกาสในการเรียนรู้ทักษะใหม่ทั้งในด้านการออกแบบและการจัดการผลิตภัณฑ์ เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความสามารถในการพัฒนาตนเอง และช่องทางหารายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

7. การสรุปผลการวิจัย

7.1 ผลการศึกษาอัตลักษณ์ของทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญของชุมชนมอญบางหลวง พบว่า สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบกลดลลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลิตภัณฑ์สามารถสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนได้อย่างชัดเจน

7.2 ผลการออกแบบกลดลลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง ที่นำอัตลักษณ์ของผ้าสไบมอญมาดัดแปลง โดยการใช้รูปทรงเรขาคณิตและสีโทนอ่อน สามารถสร้างความน่าสนใจและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกได้ การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบกลดลลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ ช่วยสร้างความภาคภูมิใจและการยอมรับในคุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชน เป็นการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์และส่งต่อความหมายเชิงวัฒนธรรมในบริบทใหม่

7.3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบกลดลลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี จากกลุ่มประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว พบว่ามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการออกแบบที่สอดคล้องกับความต้องการและสร้างความสนใจให้กับผู้บริโภค

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 การถอดอัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญเพื่อออกแบบกลดลลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก สามารถขยายกรอบการศึกษาไปยังชุมชนมอญพื้นที่อื่นหรือชาติพันธุ์อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบและสร้างความหลากหลายของกลดลลายให้มากขึ้น รวมถึงการเพิ่มเติมการศึกษาด้านสื่อประชาสัมพันธ์การรับรู้และความเข้าใจ ในความหมายเชิงสัญลักษณ์ของแต่ละกลดลลายซึ่งมีที่มาจากทุนทางวัฒนธรรมให้คนรุ่นใหม่เข้าถึงได้ก็เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อทำให้เกิดการตระหนักรู้ถึงคุณค่าและ

ความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งที่เป็นรากฐานทางวัฒนธรรม ให้คนรุ่นใหม่ได้สืบสานต่อไป และคงไว้ซึ่งความหมายที่เชื่อมโยงกับทุนทางวัฒนธรรมเดิม

8.2 การศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจและพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเชิงวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผลงานออกแบบสินค้าเชิงวัฒนธรรมสร้างความดึงดูดใจและมูลค่าเพิ่ม ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อนโยบายซอฟต์แวร์ที่รัฐบาลกำลังมุ่งเน้นการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศในตลาดสากล

8.3 การอนุรักษ์ทุนทางวัฒนธรรมของผ้าไหมอยู่ สามารถพิจารณาการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นผ้าสไบแบบใช้การพิมพ์ลวดลายทดแทนการปักด้วยมือ เพื่อช่วยลดระยะเวลาและต้นทุนของวัสดุที่ใช้ในการปัก ซึ่งอาจทำให้สินค้ามีความน่าสนใจและเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้หลากหลายขึ้น ทั้งนี้ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการสร้างผลงานออกแบบจากทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมเศรษฐกิจในท้องถิ่นต่อไป

9. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี ขอขอบพระคุณกองทุนส่งเสริมงานวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ประจำปีงบประมาณ 2567 ประเภททุนนักสร้างสรรค์รุ่นใหม่ เลขที่สัญญา CRF67D0401 ชื่อโครงการ การถอดอัตลักษณ์ทุนวัฒนธรรมผ้าสไบมอญเพื่อออกแบบลวดลายกราฟิกบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกชุมชนมอญบางหลวง จ.ปทุมธานี

เอกสารอ้างอิง

- Chaidirek, P., & Jotikasthira, T. (2023). The Creational Design Pattern of Sabai Mon from the Cultural Capital of Pathum Thani Province. *Journal of Liberal Arts (Wang Nang Leng) RMUTP*, 3(2), 18-34.
<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/LiberaU/article/view/4128> (in Thai)
- Chepooteh, S., & Ayudhya, A. E. D. N. (2022). Graphic Design Pattern to Communicate Thai-Melayu Identity For Generation Y. *Journal of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University*, 9(1), 81-98.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/faa/article/view/202105> (in Thai)
- Imsamraan, S., Lerttevasiri, P., & Phrompan, I. (2021). Souvenir Product Design Based on Folk Art Identities for Travelers. *Journal of The Faculty of Architecture King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang*, 33(2), 115-129. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/archkmitl/article/view/251425> (in Thai)
- Jing, S., & Ab Aziz, A. (2023). The Characteristics of Chinese Traditional Auspicious Patterns in Design. *Asian Journal of Research in Education and Social Sciences*, 5(1), 122-136.
<https://myjms.mohe.gov.my/index.php/ajress/article/view/22004>
- Kaewkamon, K., Thaotong, N., Rosruen, S., Pechchan, A., Ratanasupa, A., & Phutiariyawat, J. P. (2021). Manipulation of cultural capital for sustainable community development. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Pathom Rajabhat University*, 11(1), 75-92. <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/HUSO-J/article/view/1031> (in Thai)
- Klinted, K. (2023). Fabric Wisdom of the Royal's House in Nan to The Development of Cultural Identity for Contemporary Textile Design. *Journal of Humanities and Social Sciences Bansomdejchaopraya Rajabhat University*, 17(1), 155-189.

- <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhusocbru/article/view/1462> (in Thai)
- Nachaisin, D. (2019). The Product Development with Cultural Capital for The Positive Community of the Ban Thonmai Mat Weaving Group, Muang Khon Kaen District, Khon Kaen Province. *Journal of Fine and Applied Arts Khon Kaen University*, 11(2), 285-304. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fakku/article/view/232678> (in Thai)
- Nateepayapthit, N. (2019). *Pattern design towards creative innovation*. Siam Printing Nana. https://webs.rmutl.ac.th/assets/upload/files/2023/11/20231114113143_85349.pdf (in Thai)
- Park, Y. (2016). Design development for fashion cultural product using traditional patterns by tessellation. *Journal of Fashion Business*, 20(6), 79-93. <https://doi.org/10.12940/jfb.2016.20.6.79>
- Ployjun, D. (2016). Cultural Capital of The Hmong Hill Tribe with Strategies to Promote Creative Tourism. *The Journal of Social Communication Innovation*, 4(1), 6-17. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jcosci/article/view/8154> (in Thai)
- Praiwet, N., Sindhuphak, A., & Piromgarn, T. (2019). Study and Design Mon Community Ethnic Identity as Products to Link Tourism in Latkrabang District. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 1(2), 62-78. <https://ojs.lib.buu.ac.th/index.php/ejes/article/view/6510> (in Thai)
- Pumahapinyo, S. (2020). Pattern Graphic Design of Printed Fabric to Present the Identity of Phetchaburi Karen's Woven Fabric. *Journal of Humanities and Social Sciences Review*, 22(2), 100-120. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/hspbruacthjournal/article/view/252895> (in Thai)
- Ruangwannasak, K. (2017). A Study Characterization of Nymphaea lotus 'Red' to remove the pattern into the Souvenirs design. *Research and Development journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 9(2), 34-34. <https://doi.org/10.53848/irdssru.v9i2.214216> (in Thai)
- Sriwiboon, S. (2004). *Corporate identity* (2nd ed., pp. 16-21). CorFunction. (in Thai)
- Tathaisong, T. (2003). *Principles of art*. Wadsilp. (in Thai)
- Thaipanich, C. (2018). *Pattern Design*. Wadsilp. (in Thai)
- Viengsima, M., & Soodsang, N. (2020). Fabric Patterned Design Based on Tai Phuan and Tai Yuan Jok Weaving Art and Wisdom in Line with Creative Economy. *Journal of Fine and Applied Arts Khon Kaen University*, 12(1), 127-151. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fakku/article/view/187513> (in Thai)
- Wong, W. (1993). *Principles of Form and Design - Principle of Two-Dimensional design*. Van Nostrand Reinhold. https://www.csus.edu/indiv/e/estiokom/princ_of_form_design.pdf